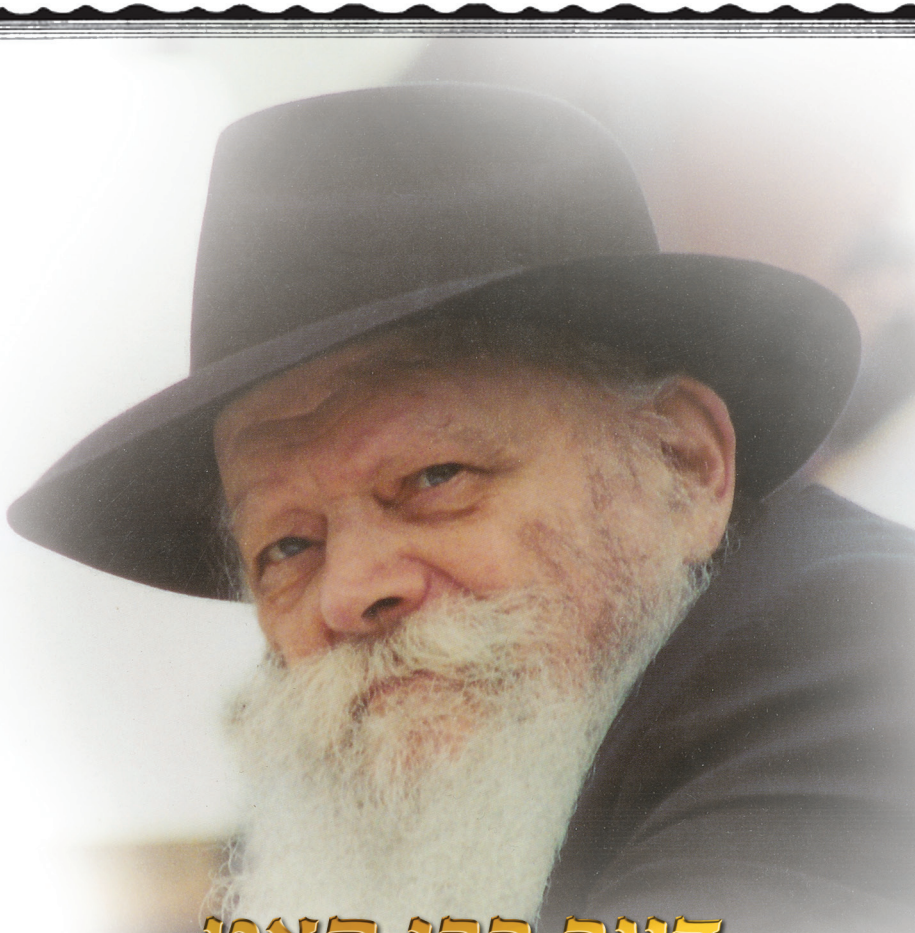

דער רבי האָט
אַלץ באַוואָרנט

The Rebbe made everything clear

ש"פ קרח, ג' תמוז ה'תנש"א

- With English translation -

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

Yiddish Original printed with permission
from Vaad L'hafotzas Sichos

English Translation: Rabbi E.Y. Binyominson
Web: www.livingmoshiach.com/dvar-malchus-in english.html
Tel: 954-549-5447

Published by: אגוד תלמידי הישיבות העולמי
Ato Ho'olomi, 770 Eastern Parkway
email: ato770@gmail.com
Tel: 918-9-REBBE-9

שגיאות מי יבין ויתכנו אי אלו טעויות הקלדה. עמכם הסליחה

משיחות יום ה' פ' קרח, בדר"ח תמוז*
וש"פ קרח, ג' תמוז ה'תנש"א

From the talks of the 5th day of the Torah Portion, Korach, the 2nd day of Rosh Chodesh,* and Shabbos Parshas Korach, the 3rd of Tammuz 5751

Free translation מוגה

1. The third of Tammuz is the day in which the Rebbe, my father-in-law, was freed (in the year 5687 פרז"ת[1]) from his confinement in prison ("Sparlerke" in Leningrad) on condition that he immediately travel to exile in his 'refugee settlement'[1] Kastrama, for three years.[2]

At that time they did not yet know if this is good[3] and how this would develop (for even though a refugee settlement is a "slighter" confinement than a prison, nevertheless it is still an

א. ג' תמוז איז דער טאָג ווען דער רבי דער שווער איז (אין יאָר תרפ"ז - פרז"ת) באַפרייט געוואָרן פון תפיסה בבית האסורים ("שפּאַלערקע" אין לענינגראַד), בתנאי אַז ער זאָל גלייך פאָרן אין גלות, אין עיר מקלטו[1] קאַסטראַמא אויף דריי יאָר[2].

בשעתו האָט מען נאָך ניט געוואוסט צי דאָס איז אַ גוטע זאַך[3] און ווי דאָס וועט זיך אויסלאָזן (וואָרום הגם אַז אַן עיר מקלט איז אַ "קלענערע" תפיסה ווי אַ בית האסורים, איז דאָס אָבער פאָרט

---

* To the graduates of "Beis Rivkah", and the girl-counselors of the summer camps, they shall live.

[1] *[The Hebrew letters for the year 5687 (1927), meaning unconfined.]*

1. So it was called by the 'redeemed one' ("my refugee settlement") – see his letter: [dated] the 15th of Sivan 5688 for the first celebration of the 12th of Tammuz (printed in his Igros Kodesh vol. 2 pg. 80. *ref. a.l.*). [His letter dated] the 17th of Iyar 5694 (printed ibid, vol. 3 pg. 79. *ref. a.l.*) And more.

2. The account of the imprisonment and redemption [appears in] – Likutei Dibburim vol. 4, 610a *ff.* Sefer Hatoldos of the Rebbe Rayatz vol. 3, pg. 105 *ff.* And more.

3. And especially since at that time the Chassidim did not know (whereas the 'imprisoned and redeemed one' himself – see Sefer Hasichos 5701, pg. 139) that [being] sent away to exile was in place of being sentenced 'the opposite of life,' Heaven forbid (as infra in the talk).

---

*) להמסיימות ד"בית רבקה" ולהמדריכות דמחנות־קיץ תחיינה.

1) כן נקרא ע"י בעל הגאולה ("עיר מקלטי") - ראה מכתבו: ט"ו סיון תרפ"ח לחגיגת י"ב תמוז הראשונה (נדפס באגרות קודש שלו ח"ב ע' פ. וש"נ). י"ז אייר תרצ"ד (נדפס שם ח"ג ע' עט. וש"נ). - ועוד.

2) פרשת המאסר והגאולה - ראה לקו"ד ח"ד תרי, א ואילך. ספר התולדות אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' 105 ואילך. ועוד.

3) ובפרט שבשעתו לא ידעו החסידים (משא"כ בעל המאסר והגאולה עצמו - ראה ספר השיחות תש"א ע' 139) שהשילוח לגלות הי' תמורת משפטו להיפך החיים ר"ל (כדלקמן בפנים).

exile together with all its limitations,[4] and the danger still remained that they could go back on [their decision to free him] etc.)[5]; however afterwards on the 12th of Tammuz[6] he received (in Kastrama) the notification that they are freeing him, and that they will give him his release certificate the next day, the 13th of Tammuz. Then – when he was completely freed – it was revealed, how [truthfully] the third of Tammuz was the "beginning of the redemption": in addition to the fact that then he left the '*building* prison' and was sent away [to exile] in a *settlement* of refugees (a lighter punishment) – later on we found out that his exile in Kastrama came instead of the punishment of the 'opposite of life' Heaven forbid, which they had previously sentenced him to, which this would have endangered and [negatively] affected – Heaven forbid – the whole continuation of the spreading of Torah and strengthening of the Jewish religion in general, and 'spreading the wellsprings [of Chassidus] outward' in particular. Instead of this they reduced

אַ פאַרשיקונג מיט אַלע הגבלות שבזה[4], און ס'איז נאָך געבליבן די סכנה אַז מ'קען חרטה האָבן וכו')[5]; אָבער דערנאָך, אין דעם טאָג פון י"ב תמוז[6], האָט ער (אין קאַסטראַמא) באַקומען די הודעה אַז מ'באַפרייט אים, און די תעודת החופש וועט מען אים געבן אויף מאָרגן, י"ג תמוז, און דעמולט - בשעת ער איז אינגאַנצן באַפרייט געווואָרן - איז נתגלה געווארן, ווי ג' תמוז איז געווען די "אתחלתא דגאולה": נוסף אויף דעם וואָס ער איז דעמולט אַרויס פון **בית** האסורים און פאַרשיקט געווואָרן אין אַן **עיר** מקלט (אַ לייכטערער עונש) - האָט מען זיך דערנאָך דערוואוסט אַז זיין פאַרשיקונג אין קאַסטראַמא איז געקומען אַנשטאָט דעם עונש וואָס מ'האָט אים פריער פאַר'משפט אויף היפך החיים ר"ל, וואָס דאָס וואָלט דאָך איינגעשטעלט אין סכנה און אָנגערירט - ר"ל - דעם גאַנצען המשך הענין פון הרבצת התורה וחיזוק היהדות בכלל און הפצת המעינות חוצה בפרט, און תמורת זה האָט מען פאַרלייכטערט דעם

4. And in his words in the aforementioned letter of the 15th of Sivan: 'on that day (the 3rd of Tammuz) *I was compelled to go to exile* to my refugee settlement...' – And note that exile is "nearly equivalent to the pain of death" (Chinuch com. 410).

5. And therefore he did not recite then the blessing of 'Hagomel' [thanking Hashem for saving him from danger] (until after he arrived at his house on the 15th of Tammuz), since "one should not recite the blessing until he is completely out of the danger" (Seder Birchas Hanehenin by the Alter Rebbe, 13:5).

6. The anniversary of the day of birth (in the year 5640) of the 'redeemed one'.

4) ובלשונו במכתב ט"ו סיון הנ"ל: בו ביום (ג' תמוז) **הוכרחתי לצאת בגולה** אל עיר מקלטי כו'. - ולהעיר דגלות "שקול כמעט כצער מיתה" (חינוך מצוה תי).

5) ולכן לא בירך אז ברכת הגומל (עד לאחרי שהגיע לביתו בט"ו תמוז), כי "אין לברך עד שיצא מהסכנה לגמרי" (סדר ברכת הנהנין לאדה"ז פי"ג ס"ה).

6) יום הולדת בעל הגאולה (בשנת תר"ם).

עונש און אים פאַרשיקט אין גלות[7], ביז אַז דאָס האָט דערפירט אַז מ'זאָל אים אינגאַנצן באַפרייען בי"ב־י"ג תמוז. און צוליב דעם נס איז **דער טאָג** באַשטימט געוואָרן[8] אַלס דער "חג הגאולה" מדי שנה בשנה.

שטעלט זיך די אויבנאויפיקע שאלה: וויבאַלד אַז די גאולה איז דאָך געווען אַ **נס** פון דעם אויבערשטן (וואָס דערפאַר דאַרף זיין "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם"[9]) - פאַרוואָס איז דאָס לכתחילה ניט געווען אַ נס בתכלית השלימות, אַז די גאולה שלימה זאָל קומען בשלימות בבת אחת, און ניט ווי ס'איז געווען בפועל, אַז דאָס האָט זיך אויסגעשטעלט אין שלבים: פריער די התחלת הגאולה - די יציאה מבית האסורים - בג' תמוז (אָבער - מ'פאַרשיקט אים אין גלות), און ערשט כמה ימים לאחרי זה, די שלימות הגאולה בי"ב־י"ג[10] תמוז?

נאָכמער: אויך נאָך י"ב־י"ג תמוז איז ניט געווען די שלימות הנצחון איבער דעם צד שכנגד (במדינה ההיא), ווי מ'זעט בפועל אַז עס

7) בתחלה היתה הגזירה על עשר שנים גלות ב"סאלאווקי" (מקום גירוש בסיביר), ואח"כ שינו זה לשלש שנים בקאסטראמא (ס' השיחות שם).

8) מכתב שבהערה 4.

9) תהלים קז, טו. ברכות נד, ב. רמב"ם הל' ברכות פ"י ה"ח. טושו"ע או"ח ר"ס ריט. סדר ברה"נ לאדה"ז שם ס"ב.

10) וגם בי"ב תמוז רק נתבשר שחופשה ניתנה לו, אבל בהשגחה"פ הי' משרד הממשלה סגור, עד למחרתו בי"ג תמוז, שבו ניתנה לו תעודת השחרור.

the punishment and sent him away to exile,[7] to the extent that this led to them completely freeing him on the 12th-13th of Tammuz. And because of this miracle, *this day* was established[8] as the "holiday of redemption" each and every year.

The obvious question arises: since the liberation was indeed a *miracle* of Hashem (which therefore there must be [the phenomenon of] "Let them give thanks to the Hashem for His kindness, and [proclaim] His wonders to the children of man"[9]) – why was it not a complete miracle in the first place, that the 'complete redemption' come about in a complete fashion [i.e.] at once. Not as it actually was, that it transpired in stages: first the beginning of the redemption – the liberation from prison – on the third of Tammuz (however – they sent him off to exile), and only several days afterward, the complete redemption of the 12th- 13th[10] of Tammuz?

Furthermore: even after the 12th-13th of Tammuz there wasn't the complete victory over the opposing side (in 'that'

7. At first the decree was ten years of exile in "Salavki" (a place in Siberia where people were sent to exile), and then afterwards they changed it to three years in Kastrama (Sefer Hasichos ibid).

8. The letter in note 4.

9. Psalms 107, 15. Brachos 54b. Rambam laws of Brachos 10:8. Tur Sulchan Aruch, Orach Chayim beg. Sect. 219. Seder Birchas Hanehenin by the Alter Rebbe ibid clause 2.

10. And even on the 12th of Tammuz he was only told that he is freed, however by Divine Providence the office of the government was closed until the next day, the 13th of Tammuz, in which he was given his discharge certificate.

זיינען דעמולט געבליבן די פאַרשידענע גזירות אויף די אידן במדינה ההיא ביז אַז דער בעל הגאולה האָט געדאַרפט (כביכול) פון דאָרט אַוועקפאָרען, און די מניעות ועיכובים זיינען דאָרט געבליבן במשך כו"כ שנים לאחרי זה: און ערשט יעצט, בשנים הכי אחרונות - העכער זעכציק יאָר נאָך דער גאולה (בשנת תרפ"ז) - זעט מען דעם אויספיר פון דער גאולה - די גאולה פון אַלע אידן פון יענע מדינה (וכדלקמן).

וואָס זיכער איז דער סדר בזה - אַז די גאולה איז געקומען אין שלבים - בהשגחה פרטית, מיט אַ טעם בדבר[11], ובפרט אַז דאָס איז פאַרבונדן מיט דער מאסר וגאולה פון אַ נשיא בישראל, און אַ גאולה כללית פאַר אַלע אידן (ווי דער בעל הגאולה שרייבט[8]: "לא אותי בלבד גאל הקב"ה ביי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה").

ב. אין דעם טאָג פון ג' תמוז - פיל יאָרן פיל דורות פיל פיל דורות פריער איז געווען אַ נס: אין דעם טאָג[12]' האָט יהושע

11) ראה שיחת בעל הגאולה בשמח"ת תרפ"ח (יום קודם נסיעתו ממדינה ההיא): נסיעתי מכאן אינה מצד ההכרח, אלא סדר מסודר ישנו כאן (סה"מ תרפ"ח בהוספות ע' רטו).

12) סדר עולם רבה פי"א.

country [Russia]), as we saw that the different decrees upon the Jewish People in 'that' country still remained at that time, to the extent that the 'redeemed one' needed (so-to-speak) migrate from there, and the restraints and difficulties still remained there for many years afterwards; and only now, in the most recent years – more than sixty years after the redemption (in the year 5687) – do we see the completion of the redemption – the redemption of all the Jews from 'that' country (as we will explain).

Which certainly the fact that the events transpired [specifically] in this order, namely, that the redemption came about in stages – is by Divine Providence, with a reason behind it,[11] and especially that it is regarding the imprisonment and liberation of a leader of the Jewish people, and a general redemption for all the Jewish people (as the 'redeemed one' writes[8]: "the Holy One, Blessed Be He did not only redeem me on the 12th of Tammuz, rather all those that cherish our holy Torah, as well as those that guard the commandments, including even those that are [only] referred to as a Jew").

2. On this day, the 3rd of Tammuz – many years, many generations, many many generations ago – there was a miracle: on this day[12] Yehoshuah said[13] "the sun

11. See the address of the 'redeemed one' on Simchas Torah 5688 (the day before his voyage from 'that' country): my traveling from here is not a result of being forced [to do so], rather it is part of an orderly sequence of events (Sefer Ham'amorim 5688 in the appendixes, pg. 215).

12. Seder Olam Rabbah ch. 11.

13. Yehoshua 10, 12.

in Givoan, shall stay still" and "the sun stood still... until the nation avenged its enemies."[14]

Being that everything is by Divine Providence,[15] and every year the matters [which took place in the past years] repeat themselves, the same as they took place the first time,[16] we must say that there is certainly a connection between the two miracles which took place on the 3rd of Tammuz: "the sun in Givoan, shall stay still," and the beginning of the redemption of my revered father-in-law the Rebbe (as we will explain in ch. 7).[17]

Now, similar to the above question regarding the 3rd of Tammuz (why it wasn't a miracle of a 'complete redemption' in the first place), likewise explanation is needed regarding the miracle of "the sun in Givoan, shall stay still":

Since a miracle took place, and such a great miracle like holding up the sun [from setting] (which this is of the greatest miracles which have ever taken place,[18] to the extent, that the verse

14. Ibid 13.

15. Kesser Shem Tov, appendixes sect. 119 *ff. ref. a.l.*

16. See Rama"z in Sefer Tikkun Shoviv"im, brought and explained in Sefer Lev Dovid (by the Chid"a) ch. 29.

17. See also Likutei Sichos vol. 4 end pg. 1314 *ff.* vol.8 pg. 114 *ff.* vol. 28 pg. 260 *ff.*

18. See Ralbag, Yehoshua ibid v. 12 (at the beg. of his comm.): if it was that the sun stood [still] and ceased its appropriate movement, behold this was an incomparably greater wonder, than the wonders which were done by Moses...

19. Yehoshua ibid v. 14.

געזאָגט[13] "שמש בגבעון דום", און "וידם השמש גו' עד יקום גוי אויביו"[14].

וויבאַלד אַז אַלץ איז בהשגחה פרטית[15], ובכל שנה חזר'ן זיך איבער די ענינים ווי זיי זיינען געווען דעם ערשטן מאָל[16], דאַרף מען זאָגן אַז עס איז זיכער דאָ אַ שייכות צווישן די צוויי נסים וואָס האָבן פאַסירט ג' תמוז: "שמש בגבעון דום", און די התחלת הגאולה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר (כדלקמן ס"ז)[17].

ע"ד ווי די שאלה הנ"ל בנוגע צו ג' תמוז (פאַרוואָס דאָס איז לכתחילה ניט געווען אַ נס באופן פון גאולה שלימה), פאָדערט זיך אויך אַ הסברה בנוגע צו דעם נס פון "שמש בגבעון דום":

וויבאַלד אַז דאָ פאַסירט אַ נס, און אַזאַ גרויסער נס ווי צו אָפּשטעלן דעם שמש (וואָס דאָס איז פון די גרעסטע נסים וואָס האָבן וועלט עס איז פאסירט[18],

13) יהושע י, יב.

14) שם, יג.

15) כתר שם טוב הוספות סקי"ט ואילך. וש"נ.

16) ראה רמ"ז בס' תיקון שובבי"ם, הובא ונת'
בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

17) ראה גם לקו"ש ח"ד ס"ע 1314 ואילך. ח"ח ע' 114 ואילך. חכ"ח ע' 260 ואילך.

18) ראה רלב"ג יהושע שם, יב (בתחלת פירושו): אם הי' שהשמש עמד ובטל מהתנועה הנראית לו הנה הי' זה המופת יותר נפלא לאין שיעור מהמופתים שנעשו ע"י משה כו'.

says[19] "and there never was something similar to that day, not before nor after") in order that Yehoshua and the Jewish people could continue [to fight] the war by means of seeing the enemies and chasing after them ("for at that time the sun stood opposite Givoan and he was afraid lest it set in the regular time, and [as a result] they wouldn't have the capability to chase after the enemy in the pitch [darkness] of the night, he therefore said to the sun that it should not go in its regular routine, and it should continue to stay opposite Givoan, in the place where it was"[20]) – seemingly, the miracle could have already been a complete miracle, [namely] that instead of holding up the sun in order that they could wage war (in the natural way) by day-light, the miracle should have been (i.e. that Yehoshua was able and should of requested from Hashem) that they should win the war already at the start (and not need at all to have [the miracle of] holding up the sun, or as such, that even at night they could wage war, similar to "and for all the Jewish people there was light in their settlements"[21] when it was dark for the Egyptians, and the like), and as it says in the preceding verse,[22] that "*and G-d* threw large stones upon them from heaven..."?

Likewise regarding this miracle itself, of "the sun stood still" – needs

ביז אַז דער פסוק זאָגט[19] "ולא היי כיום ההוא לפניו ואחריו") בכדי אַז יהושע און די אידן זאָלן קענען ממשיך זיין די מלחמה דורך זען די אויבים און זיי נאָכלויפן ("כי בעת ההיא עמד השמש נוכח גבעון וחשש פן ישקע בעונתו ולא יוכלו לרדוף אחרי האויב באישון הלילה, ולזה אמר להשמש שלא ילך מהלכו וימתין עוד נוכח גבעון, במקום שהוא עומד"[20]) - האָט דאָך דער נס געקענט שוין זיין אַ נס בשלימות, אַז אַנשטאָט אָפשטעלן דעם שמש בכדי מ'זאָל קענען מלחמה האָבן (בדרך הטבע) לאור היום, האָט דער נס געדארפט זיין (ד.ה. אַז יהושע האָט געקענט און געדאַרפט בעטן באַ דעם אויבערשטן) אַז מ'זאָל לכתחילה מנצח זיין אין דער מלחמה (און בכלל ניט דאַרפן אָנקומען צו אָפשטעלן דעם שמש, אָדער באופן אַז אויך בלילה זאָל מען קענען מלחמה האָבן, ע"ד "ולכל בני ישראל היי אור במושבותם"[21] בעת ס'איז געווען חושך באַ די מצריים, וכיו"ב), און ווי עס שטייט אין דעם פסוק שלפני זה[22], אַז "**ה'** השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים גו'"?

אויך אין דעם עצם נס וואָס "ויעמוד השמש" - יש לחקור אין

19) יהושע שם, יד.
20) מצו"ד שם, יב.
21) בא י, כג.
22) פסוק יא.

20. Metzudas Dovid ibid v. 12.
21. Bo 10, 23.
22. Verse 11.
23. And even so, the verse says explicitly "and

clarification as to how this miracle transpired: was [the change in nature] only with regard to the *detail* which was essential to achieve the goal of the miracle, namely, that the light of the sun (day-light) should remain shining. Which for this [to be accomplished] it is necessary *only* that the (cycle of the) sun alone should stop [and thereby] shine on the earth (and similarly "and the moon in the valley of Eiloan"[13]); or the miracle was in the whole system (connected to the sun's rotation), namely that the miracle also stopped the matters that are connected to the rotation of the sun – the causes for it (the rotation of the daily orbit, and as a result – the rotation of all the orbits,[23] which are caused by the rotation of the daily orbit, "which encompasses and rotates all of them"[24]), as well as [stopping] the results of it [the rotation of the sun], including the rotation of the smaller orbits within the sun's orbit itself,[25] and the like.[26]

The difference between these two possibilities: was it a miracle which shatters – breaks – nature, through

וועלכן אופן איז געווען דער נס: צי דאָס איז געווען נאָר בנוגע דעם **פרט** וואָס איז נוגע צו אויספירן תכלית הנס - אַז עם זָאל בלייבן לייכטן דעם אור השמש (אור היום), וואָס דערצו פאָדערט זיך אַז **נאָר** דער (גלגל ה)שמש אַליין זָאל זיך אָפשטעלן און ממשיך זיין לייכטן על הארץ (ועד"ז "וירח בעמק אילון"[13]); אָדער דער נס איז געווען

אין דעם גאַנצן סדר זיינעם (פאַרבונדן מיט מהלך השמש), ד.ה. אַז דער נס האָט אָפגעשטעלט אויך די אַלע ענינים וואָס זיינען פאַרבונדן מיט מהלך השמש - די סיבות לזה (מהלך גלגל היומי, ובמילא - מהלך כל הגלגלים[23], וואָס וועלט דורך דעם סיבוב פון גלגל היומי, "המקיף ומסבב את הכל"[24]), און אויך די תוצאות מזה, און דער סיבוב פון די גלגלים קטנים אין גלגל השמש עצמו[25], וכיו"ב[26].

דער חילוק צווישן די צוויי אופנים איז: צי דאָס איז אַ נס וואָס איז משדד - צובראכט -

the sun was still and the moon stood [in its place]" – since *these* details were significant for Yehoshua in the winning of the war (see Metzudas Dovid *a.l.*).

24. Rambam laws of 'the foundations of the Torah' 3:1.

25. See Rambam ibid Law 2. Law 4.

26. [For] a discussion about the manner of the orbits' movement, and in what

manner one orbit affects the other orbits (regarding if they are all like one body or like different bodies) – see Sefer Hachakirah by the Tzemach Tzedek 6b. 8b *ff. ref. a.l.*

27. And more specifically – this has three

23) ואעפ"כ, מפורש בקרא "וידם השמש וירח עמד" - כי פרטים **אלו** היו נוגעים ליהושע לנצחון המלחמה (ראה מצו"ד שם).

24) רמב"ם הל' יסודי התורה פ"ג ה"א.

25) ראה רמב"ם שם ה"ב. ה"ד.

26) שקו"ט באופן תנועת הגלגלים, ואופן ההשפעה של גלגל א' על שאר הגלגלים (באם הם כולם כמו גוף אחד או כמו גופים מחולקים) - ראה ספר החקירה להצ"צ ו, ב. ח, ב ואילך. וש"נ.

stopping only the sun (and moon) alone; or a miracle which affects the nature of the sun, and automatically the *whole order* of the natural rotation of the sun as well (in connection *with the rotation of all the orbits)*.

We may say that this correlates with the two[27] categories of miracles[28]: (1) the miracle does not change the nature of the thing. As with the miracle of the plague of blood, that when the water turned into blood, they remained water, in essence. [As a result] when the miracle was stopped, *automatically* the change of the water to blood ceased to be. And

טבע, דורך דעם וואָס מ'שטעלט אָפּ נאָר דעם שמש (וירח) אַליין; אָדער אַ נס וואָס פועל'ט אין דעם טבע השמש, ובמילא אויך אין דעם **גאַנצן סדר** המהלך הטבעי פון דעם שמש (פאַרבונדן **מיט מהלך כל הגלגלים**).

ויש לומר אַז דאָס איז ע"ד די צוויי[27] סוגים אין נסים[28]: (א) דער נס איז ניט משנה טבע הדבר. ווי דער נס פון מכת דם, אַז וואַן די מים איז מהפך געווואָרן לדם זיינען זיי פאַרבליבן אין דעם מהות פון מים, און וואַן דער נס איז נפסק געווואָרן, איז **ממילא** נתבטל געווואָרן דער שינוי המים לדם. ובנדו"ד - אַז "וידם השמש" איז נאָר געווען אַ נס ביחס צו דעם שמש אַליין, און דערנאָך האָט זיך אומגעקערט דער

---

categories: (a) that even at the time of the miracle the thing remains as it is normally (note that during the plague of blood, "a barrel full of water... a Jew drank water [from it, while at the same time the same water was blood for the Egyptian]..." – Shmos Rabbah 9:10). (b) [It is] like the miracle of 'the splitting of the Red Sea', in which the miracle affected a change in the nature of the water that they shall be "like a wall of stones," however in essence the water didn't change to dry-land, which therefore "had Hashem stopped the wind for one moment, the water would have started to flow again" (Sha'ar Hayichud V'ha'emunah ch. 2). (c) The miracle affects a change in the nature of the thing, as with the miracle of 'Moses' hand had leprosy as [white as] snow.' **[**And note the three ways of explaining [how] Moses didn't eat or drink for forty days, see infra note 114**]**.

And in our case – the miracle of bringing the sun to a halt – it is possible to say that it transpired in one of the aforementioned ways. And according to what will be explained further on in the add. (that this miracle brought about a change in the nature of the sun's rotation), it is possible to say that this was in the second or third aforementioned manners.

28. Regarding the following, see Likutei Sichos vol. 5 pg. 176. vol. 6 pg. 89. vol. 18 pg. 242 *ff.*

29. Shmos 4, 6.

---

27) ובפרטיות - יש בזה ג' סוגים: (א) שגם בעת הנס נשאר הדבר במהותו (להעיר שבעת מכת דם הרי "גיגית מלאה מים .. ישראל שותה מים כו'" - שמו"ר פ"ט, י). (ב) ע"ד הנס דקרי"ס, שהנס פעל שינוי בטבע המים שיהיו "כחומת אבנים", אבל לא נשתנה המים במהותו ליבשה, ולכן "אילו הפסיק ה' את הרוח כרגע היו המים חוזרים וניגרים" (שעהיוה"א פ"ב). (ג) הנס פועל שינוי בטבע הדבר, כמו הנס דידו של משה מצורעת כשלג. [ולהעיר מהג' אופנים בביאור שמשה לא אכל ולא שתה ארבעים יום, ראה לקמן הערה 114].

ובנדו"ד – נס העמדת השמש - אפשר לומר בא' מג' אופנים הנ"ל. וע"פ המבואר לקמן בפנים (שנס זה פעל שינוי בטבע מהלך השמש), אפ"ל שזה הי' כאופן הב' או אופן הג' הנ"ל.

28) בהבא להלן, ראה לקו"ש ח"ה ע' 176. ח"ו ע' 89. חי"ח ע' 242 ואילך.

סדר הקבוע פון מהלך השמש בתוך מהלך שאר הגלגלים. (ב) אַ נס וואָס איז משנה טבע ומציאות הדבר (ווי דער נס פון "ידו מצורעת כשלג"[29], וואָס נאָכן נס איז די צרעת אויפן האַנט געווען באופן טבעי, און בכדי צוריקקערן צו טבעו הקודם דאַרף מען אָנקומען צו נאָך אַ נס.

ג. וי"ל שעד"ז הוא בביאור אויף אַן ענלעכע שאלה אין אונזער פרשה - בנוגע צו דעם נס פון "פרח מטה אהרן"[30]:

בהמשך צו דעם ערעור על הכהונה פון קרח ועדתו האָט דער אויבערשטער געהייסן משה'ן נעמען אַ מטה פון יעדער שבט, "שנים עשר מטות איש את שמו תכתוב על מטהו, ואת שם אהרן תכתוב על מטה לוי", "והי' האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח"[31]. וכך הוה - אַז משה האט אַוועקגעלייגט די אַלע מטות "לפני ה' באוהל העדות"[32], און אויף מאָרגן - "ויבוא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים"[30], און משה האָט ארויסגעטראגן אַלע מטות

in our case – that "the sun stood still" was only a miracle relating solely to the sun, and afterwards the set order of the sun's rotation, among the rotation of the other orbits, returned [to its normal routine]. (2) A miracle which changes the nature and essence of the thing (as was with the miracle of "his hand had leprosy as [white as]snow,"[29] which after the miracle, the leprosy was naturally on his hand), and in order to return to its previous natural state, another miracle is needed.

3. We may say, that similar [to the above inquiry] is [also regarding] the explanation of a similar question about [a phenomenon in] our Parshah – regarding the miracle of "the staff of Aharon blossomed"[30]:

In continuation to the 'objection in regard to the priesthood'[30] of Korach and his assembly, [subsequently] Hashem commanded Mosh to take a staff from every tribe, "twelve staffs, each person's name you shall write on his staff, and the name Aharon you shall write on the staff of Levi." "And it shall be that the man that I shall choose, his staff shall blossom."[31] And indeed so happened – that Moshe placed all the sticks "before Hashem in the Tent of Gathering,"[32] and the next morning – "Moshe came to the Tent of Gathering, and behold the staff of Aharon for the tribe of Levi blossomed, indeed it flowered,

29) שמות ד, ו.
30) פרשתנו יז, כג.
31) שם יז יח. כ.
32) שם, כב.

30. Our Parshah 17, 23.
[30]. *[The definition of whom are privileged to be Cohanim (priests).]*
31. Ibid 17-18. 20.
32. Ibid 22.
33. Ibid 24.
34. Ibid 25.

budded and produced almonds,"[30] and Moshe brought out all the staffs so that all the Jewish People could see them.[33] [Thereafter] Hashem said[34] "return the staff of Aharon before the Ark to be stored away, as a sign," "for a remembrance that I chose Aharon the Cohen..."[35]

We must understand: since [the miracle of] "the staff of Aharon blossomed" was a miracle to prove that the Holy One, Blessed Be He, chose the priesthood of Aharon – [seemingly] it would suffice that completely grown almonds appear on the staff, which would act as a sign for the Jewish people. In other words, seemingly it would suffice for the miracle to only be regarding the *detail* which is pertinent to the goal of the miracle ("that I chose Aharon the Cohen") – [if so] for what reason did the miracle of the almonds need to be [through] budding and growing in its natural stages – "indeed it flowered, budded and produced almonds" (and Moshe showed all of this to the Jewishpeople[36]), and furthermore – "to be stored away" [meaning] that not only did the staff of Aharon and the almonds remain, rather also theflowers, as the Talmud says[37] "when the Ark was stored away, together with it was stored away... the staff of Aharon, its almonds *and its flowers*"[38]?!

בכדי אַלע אידן זאָלן דאָס זען[33], און דער אויבערשטער האָט געזאגט[34] "השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות", "לזכרון שבחרתי באהרן הכהן וכו'[35].

דאַרף מען פאַרשטיין: וויבאַלד אַז "פרח מטה אהרן" איז געווען אַ נס בכדי באַווייזן אויף בחירת הקב"ה בכהונת אהרן - וואָלט געווען געגנוג וועג עס וואָלטן געווּאָרען פאַרטיקע שקדים אויף דעם מטה, וואָס דאָס וואָלט געווען אַ סימן פאַר אידן, ד.ה. אַז ס'איז לכאורה גענוג אַז דער נס איז נאָר אין דעם **פרט** וואָס איז נוגע צו כוונת הנס ("שבחרתי באהרן הכהן") - צוליב וואָס האָט דער נס פון שקדים געדאַרפט זיין אַ צמיחה וגידול בסדר טבעי - "ויצא פרח ויצא ציץ ויגמול שקדים" (און דאָס אַלץ האָט משה באַווּיזן אידן[36]), און נאָכמער - "למש־ מרת" ס'איז געבליבן ניט נאָר מטה אהרן און די שקדים, נאָר אויך די פרחים, ווי די גמרא זאָגט[37] "משנגנז ארון נגנז עמו כו' מקלו של אהרן ושקדי' **ופרחי**'"[38]?

35. Rashi's comm. *a.l.*
36. See at length Likkutei Sichos vol. 23 pg. 118.
37. Yoma 52b. *Ref. a.l.*
38. See Likutei Sichos ibid pg. 121. *ref a.l.*
39. Regarding the following see also Likkutei Sichos ibid pg. 119 *ff.*

33) שם, כד.
34) שם, כה.
35) פרש"י עה"פ.
36) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ג ע' 118.
37) יומא נב, ב. וש"נ.
38) ראה לקו"ש שם ע' 121. וש"נ.

איז דער נקודת הענין אין דעם[39]: די תכלית און חידוש פון דעם נס איז, אַז הגם וואָס אַ מטה מצד עצמו איז בטבעו ניט שייך צו פריחה און צמיחת פירות, דאָס קען זיין נאָר בכחו של הקב"ה (אַ נס), פונדעסטוועגן, האָט דער נס אויפגעטאָן אין מטה אהרן, אַז ס'איז געווען און געבליבן ניט סתם אַן ענין נסי שלמעלה לגמרי פון טבע, נאָר דאָס ווערט פאַרבונדן מיט דעם **טבע המטה**. און דערפאַר איז דער אופן הפריחה געווען אין אַ סדר טבעי (אבל לא בהגבלת הזמן) פון צמיחת פירות[40]: "ויוצא פרח (כמשמעו[41]) ויצץ ציץ (חנטת הפרי כשהפרח נופל[41]) ויגמול שקדים (**כשהוכר** הפרי הוכר שהן שקדים[41])".

[און דאס האָט באוויזן אידן, אַז בחירת הקב"ה אין אהרן הכהן איז באופן אַז די כהונה ווערט ביי אים זיין **טבעיות'דיקע** מעלה (וואָס בלייבט שטענדיק ביי אהרן ובניו)].

ועד"ז איז אויך דער ביאור אין דעם נס פון "שמש בגבעון דום",

39) בהבא להלן ראה גם לקו"ש שם ע' 119 ואילך.

40) וי"ל נפק"מ - שמותר ליהנות משקדים אלו ומהפירות הגדלים מהם, כי אינו מעשה נסים (ראה תענית כד, ב), דבפשטות משמע שהשקדים היו פירות טבעיים, שמהם אפשר לגדול עוד פירות (שקדים).

41) פרש"י עה"פ.

And the explanation of this[3]: the goal and innovation of this miracle is, that although a staff on its own naturally has no relation to blossoming and growing fruits, this is only possible by the power of the Holy One, Blessed Be He (a miracle), nevertheless, the miracle affected the staff of Aharon [as such] that it was and remained, not an ordinary miraculous occurrence which completely transcends nature, rather it became connected with the *nature of the staff*. And therefore the manner that it blossomed was in [its] *natural* stages (however not in the limitations of time[39]) of growing fruits[40]: "indeed it flowered ([meaning] as it implies[41]) and it budded (the budding of the fruit, when the flower falls off[41]) and it produced almonds (when the fruits *were apparent*, it was recognizable that they were almonds[41])."

[And this showed the Jewish people, that Hashem's choosing of Aharon the Cohen is as such that the priesthood becomes his *natural* virtue (which constantly remains by Aharon and his children) [being it is inborn in them]**]**.

And similarly is also the explanation of the miracle that "the sun in Givoan shall

[39]. *[It grew fruit overnight – see infra, ch. 5.]*

40. And we may say the Halachic difference is – that it is permitted to have pleasure from these almonds and from the fruits that grow from them, since it isn't a work of miracles (see Ta'anis 24b), for apparently it seems that the almonds were natural fruit, which from them it is possible to grow more fruits (almonds).

41. Rashi's comm. *a.l.*

42. Avos end ch. 6.

43. See Likutei Torah Shlach 37d. Ma'amarei

stay still," and the miracle of the third of Tammuz, as we shall explain.

4. We may say the explanation of this is:

Our Sages say,[42] "Every single thing that Hashem created in His world, He created it only for His honor." Meaning that everything in the world – although Olam (world) comes from the term He'elem, concealment[43] – is created in order to reveal the honor of Hashem. And this is accomplished through the Service of a Jew, who utilizes the matters of the world for the honor of Hashem.

And the reason and certainty for this [fact] is also alluded to in the wording of the Mishnah "(every single thing) *that Hashem created*": since Hashem proclaimed in His Torah that "Hashem created" – that He created the thing and made known how He created it, that He created it in a way that He uses, so-to-say, His powers and [His] time (the six days of creation) to create every creation, with an exclusive power – the power 'of creating something from nothing' which is only with the power of the Essence [G-d].[44] And especially in accordance with the Torah-insight of the Ba'al Shem Tov[45] that the creation of the universe is renewed every single second, literally from absolutely nothing – this proves that Hashem desires that the creations

Admu"r Ha'emtza'ea, Devarim vol. 1 pg. 303. vol. 3 pg. 59. and more.

44. Iggeres Hakodesh sect. 20 (beg. 130b).

45. Sha'ar Hayichud V'ha'emunah ch. 1.

46. Avos beg. Ch. 5.

47. See Rosh Hashanah 31a.

און דער נס הגאולה פון ג' תמוז, כדלקמן.

ד. ויש לומר דער ביאור בזה:

חז"ל זאָגן[42] אַז "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו". ד.ה. אַז יעדער זאַך אין עולם - אע"פ וואָס עולם איז מלשון העלם והסתר[43] - איז באַשאַפן געווארן בכדי מגלה זיין כבודו של הקב"ה, און דאָס ווערט אויפגעטאן דורך דער עבודה פון אַ אידן וואָס ער נוצט אויס די ענינים העולם לכבודו של הקב"ה.

און דער טעם והכרח אויף דעם איז אויך מרומז אין לשון המשנה "(כל מה) **שברא הקב"ה**": ווייבאלד אַז דער אויבערשטער האָט מודיע געווען בתורתו אַז "ברא הקב"ה" - אַז ער האָט באַשאַפן די זאַך און מודיע געווען ווי ער האָט איר באַשאַפן, אַז ער האָט איר באַשאַפן אין אַן אופן אַז ער נעמט כביכול זיינע כחות און צייט (די ששת ימי בראשית) צו באַשאַפן יעדער נברא מיט אַ כח מיוחד - דער כח פון התהוות יש מאין וואָס איז דוקא בכח העצמות[44], ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט[45] אַז די התהוות הבריאה ווערט נתחדש בכל רגע ורגע מאין ואפס ממש - איז דאָס אַ הוכחה אַז

42) אבות ספ"ו.

43) ראה לקו"ת שלח לז, ד. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' שג. ח"ג ע' נט. ועוד.

44) אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).

45) שעהיוה"א פ"א.

shall have a connection to their (power of the) Creator (Hashem), to the extent that they (can) add, so-to-say, in the honor of Hashem,

For if not, the question arises: why did Hashem create the world (not in a "removed" manner, e.g. that the creation does not know that "Hashem created [it]," and doesn't know the manner of the creation, with Ten Utterances[46] etc., rather) in a manner that He "put in" His (essential) power as well as His Ten Utterances, into the creation. And furthermore: why did He create the world as such, that He creates it every moment anew – seemingly, He could have created it with such a strong power, that through the creation of it the first time, the world would have the ability to last for six thousand years,[47] and not necessitate being created anew every moment with the 'word of Hashem'[48]?

דער אויבערשטער וויל אַז די נבראים זאָלן האָבן אַ שייכות מיט זייער (כח ה) בורא (דער אויבערשטער), ביז אַז זיי זאָלן (קענען) צוגעבן כביכול בכבודו של הקב"ה,

ווייל אויב ניט שטעלט זיך די שאלה: פאַרוואָס האָט דער אויבערשטער באַשאַפן די וועלט (ניט אין אַן "אָפּגעטראָגענעם" אופן, אַז די בריאה, למשל, ווייסט ניט אַז "ברא הקב"ה", און ווייסט ניט דעם אופן שברא, בעשרה מאמרות[46] וכיו"ב, נאָר) אין אַן אופן אַז ער האָט "אַרײַנגעלייגט" זיין כח (העצמות) און זיינע עשרה מאמרות אין דער בריאה, און נאָכמער: פאַרוואָס האָט ער באַשאַפן די וועלט אין אַן אופן אַז ער איז איר מהוה בכל רגע מחדש - ער האָט דאָך איר געקענט באַשאַפן מיט אַזאַ כח חזק, אַז דורך זיין התהוות בפעם הראשונה זאָל די וועלט האָבן דעם כח צו בלייבן קיים שית אלפי שנין[47], און ניט דאַרפן אָנקומען בכל רגע צו אַ התהוות חדשה פון דעם דבר ה'[48]?

וי"ל דער טעם אויף דעם, ווייל עלה

48. Since the reason and intellectual proof, for the fact that the creation is [anew] every moment (as explained in Sha'ar Hayichud V'ha'emunah ch. 2) and all the intellectual reasons explaining the manner of the creation – are in accordance with the rules of intellect *which were created* by *Hashem,* and since He, Blessed Be He, is not confined to these reasons, [He] could have created the world in a completely different manner. And the reasons are relevant only after we know that it entered His will, Blessed Be He, that the creation and conducting of the world shall be according to the rules of intellect (see Sefer Hasichos 5748 vol. 1 pg. 134*ff.* Likkutei Sichos vol. 27 pg. 253).

49. Bava Metzia 38a.

50. And see the letter [dated] the 11th of

46) אבות רפ"ה.

47) ראה ר"ה לא, א.

48) שהרי הטעם וההוכחה שכלית לזה שההתהוות היא בכל רגע (כמבואר בשעהיוה"א פ"ב) וכל הטעמים שכליים בביאור אופן ההתהוות - הם ע"פ כללי השכל **שנברא** ו ע"י **הקב"ה**, וכיון שהוא ית' אינו מוגדר בטעמים אלו, הי' יכול לברוא את העולם באופן אחר לגמרי. וטעמים אלו שייכים רק לאחרי שידענו שעלה ברצונו ית, שבריאת והנהגת העולם תהי' ע"פ כללי השכל (ראה ס' השיחות תשמ"ח ח"א ע' 134 ואילך. לקו"ש חכ"ז ע' 253).

And we may say the reason for this [is], since Hashem wants every creation to feel how he accomplishes (or through him it is accomplished) an addition and innovation **[**which then the creation has a true and complete pleasure, as is the nature of the human kind that "a person[49] desires the 'Kav' [he put effort to acquire], over nine 'Kavim' of his friend"[50]**]**. In other words, in addition to the fact that he fulfils what Hashem commanded him [to do], he, so-to-say, adds a phenomenon from his own part[50]; [and] a *true* addition is – when he is connected to Hashem, thereby he reveals the honor of the *Holy One, Blessed Be He*.

For this reason, Hashem placed 'His power of creation' into the world and in a way that He creates it continuously, every moment anew – since this connects every creation, every single moment with Hashem, that in each and every detail, and in every single moment, the creation has the ability to reveal the honor of Hashem, anew ([namely,] the 'word of G-d' which revived it this very moment, anew).[51]

ברצונו ית' אַז יעדער נברא זאָל פילן ווי ער טוט אויף (אָדער דורך אים טוט זיך אויף) אַ הוספה וחידוש [וואָס דעמולט האָט אַ נברא אַן אמת'ע און שלימות'דיקע פאַרגעניגן, כטבע הבריאה אַז "אדם[49] רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חבירו"[50]. ד.ה. אַז נוסף אויף דעם וואָס ער איז מקיים וואָס דער אויבערשטער הייסט אים, טוט ער אויף כביכול פון זיך אַ הוספה: וואָס איז אַן **אמת'ער** אויפטו - בשעת ער איז פאַרבונדן מיט דעם אויבערשטן, איז ער מגלה כבודו של **הקב"ה**.

און צוליב דעם האָט דער אויבערשטער אַריינגעגעבן זיין כח הבריאה אין דער וועלט, ובאופן אַז ער באַשאַפט איר שטענדיק בכל רגע מחדש - ווייל דאָס פארבינדט יעדער נברא יעדער רגע מיט דעם אויבערשטן, אַז בכל פרט ופרט ובכל רגע ורגע האָט דער נברא דעם כח צו מגלה זיין כבודו של הקב"ה מחדש (דער דבר ה' וואָס האָט אים די רגע ממש מחי' געווען מחדש)[51].

Nissan 5732 (Passover Haggadah with a collection of reasons, customs and explanations – Keho"s 5746 (1986) and on – pg. 642).

[50] *[When a person does a Mitzvah they are: (1) doing what Hashem said, (2) revealing the honor of Hashem.]*

51. To the extent that the created object becomes like "a flame which shines on its own" (in reference to the revelation of holiness and the honor of Hashem through [the action of] the person) [I.e. since he is continuously connected to Hashem, he has the power that once he draws holiness into the world, it remains there permanently (whereas the actual *creation* of the object *by Hashem* transpires

---

49) ב"מ לח, א.

50) וראה מכתב י"א ניסן תשל"ב (הגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים - קה"ת תשמ"ו ואילך - ע' תרמב).

51) ועד שהנברא נעשה כמו "שלהבת עולה מאלי" (בנוגע לגילוי הקדושה וכבודו של הקב"ה שעל ידו) - ראה שיחת ש"פ בהעלותך (לעיל ע' 598 ואילך) ובהערה 69.

אויב די בריאה וואָלט באַשאַפן געוואָרן אין אַן אופן אַז ער האָט כחו של הקב"ה, און דאָס איז אַ כח חזק וואָס שטייט לתמיד אָדער אויף אַ משך זמן (און ווערט ניט נתחדש בכל רגע ורגע) - וואָלט דער גילוי פון כבודו של הקב"ה געווען באופן כללי און אַן איין מאָליקע זאַך. דורך דעם וואָס בכל רגע ווערט יעדער נברא באַשאַפן מחדש בדבר ה' איז מען מגלה בכל רגע מחדש כבודו של הקב"ה. לדוגמא: דורד טרינקען וואַסער - מאַכט אַ איד די ברכה "שהכל נהי' בדברו"[52], און איז דורך דעם מגלה די הוספה וחידוש וואָס די וואַסער טוט אויף [ווייל אָן די וואַסער זאָגט ער ניט די ברכה] בגילוי כבודו של הקב"ה, "שהכל נהי' בדברו" (דעם דבר ה' וואָס האָט מחי' געווען די וואַסער מחדש, און - "שהכל נהי' בדברו", דאָס איז מגלה דעם דבר ה' **בכל** הנבראים), און בשעת ער טרינקט וואַסער און מאַכט נאָך אַ ברכה אַ זמן שפעטער, איז דאָס מגלה דעם דבר ה' ("דברו") החדש וואָס קומט דעמולט צו אין אים (דעם מברך) און בכל העולם[53] [ועד"ז

52) משנה ברכות מד, א.

53) ויש לומר שזהו גם א' מהטעמים שהאדם נברא בטבע באופן כזה שזקוק לאכילה ושתי' תמיד מחדש* (ולכן הנשבע "שלא יאכל כלום שבעת ימים" ה"ז שבועת שוא (רמב"ם הל' שבועות פ"ה ה"כ)) - כי עי"ז בכחו לגלות בכל אכילה ושתי' הדבר

Had the world been created in a manner that it had the power of Hashem, and it was a strong power which remains [in it] always, or [at least] for a durance of time (and is not renewed every single moment) – [if so,] the revelation of the honor of Hashem would have been in a general manner and a one-time phenomenon. [However] through the fact that every moment, every creation is created anew with the word of Hashem, we thereby reveal every moment the honor of Hashem anew. For example: through drinking water – a Jew makes the blessing "that everything is created with His word,"[52] and thereby reveals the addition and innovation which the *water* achieves **[**since without the water he does not say the blessing**]** in revealing the honor of Hashem, "that everything is created with His word" (the word of Hashem which brought the water into existence anew, and – "*that everything* is created with His word," this reveals the word of Hashem *in all* the creations). And when he drinks water later on and makes another blessing, this thereby reveals the new word of Hashem ("His word") which is then infused in him (the one making the blessing) and in the whole world[53] **[**and similarly through a specific blessing,

every moment, anew)]

– see the add. of Bahaloscha 5751 (Dvar Malchus 5751 pg. 209) *ff.* and in note 69 *a.l.*

52. Mishnah Brachos 42a.

53. And we may say that this is also one of the reasons [why] a person was created with the nature as such that he always needs to eat and drink anew* (which therefore one who vows "that he won't eat anything for seven days" is a vow 'in vain' (Rambam

"Who creates the fruits of the vine"[54] and the like – [he reveals] the new word of Hashem, in all the "fruits of the vine" throughout the world**]**, and so forth.[55]

5. Similar to how this is regarding the revelation of the honor of Hashem in the

דורך אַ ברכה פרטית, "בורא פרי הגפן"[54] וכיו"ב - דעם דבר ה' החדש אין אַלע "פרי הגפן" בכל העולם], א.א.וו.[55].

ה. ע"ד ווי דאָס איז בנוגע צו גילוי כבודו של הקב"ה בכללות הבריאה (טבע), עד"ז איז דאָס אויך

laws of vows 5:20)) – for through this he has the power to reveal in every eating and drinking, the new word of Hashem that enlivens the person, the food and the whole world ("that everything is created with his word" and the like).

54. Mishnah Brachos 35a.

55. And similar to this with the 'blessings of seeing' recited over the 'works of the world's creation' (and the like) – "Blessed is He who makes the 'works of the world's creation'", "Blessed is He who's power and might fill the world" – which through this, these 'works of the world's creation' reveal the honor of Hashem for the whole entire creation (the works of the world's creation). – And note that recently we have heard and seen in this city, thunder and lightning, which upon them, the aforementioned blessings are recited. See Encyclopedia Talmudis *s.v.* Birchos Ha're'eya (pg. 356 *ff.*) *ref. a.l.*

And note, that recently there was also a volcanic eruption and an earth quake (an innovation and change in the nature of the world) in a far-away place in the world, which, through the Blessing of "Whose power and might fill the world" [recited by] several Jewish people there (see Brachos 59a. and see encyclopedia ibid beg. pg. 357 *ref. a.l.*), the volcano reveals the honor of Hashem and in the whole entire world ("fills the world"). And especially regarding

ה' החדש שמחי' האדם והמאכל וכל העולם ("שהכל נהי' בדברו", וכיו"ב).

54) משנה ברכות לה, א.

55) ובדוגמת זה בברכות הראי' על מעשי בראשית (וכיו"ב) - "ברוך עושה מעשה בראשית", "ברוך שכחו וגבורתו מלא עולם" - שעי"ז מגלים מעשי בראשית אלו כבודו של הקב"ה, ביחס לכל הבריאה כולה (מעשה בראשית). - ולהעיר של־אחרונה שמענו וראינו בעיר זו רעמים וברקים, עליהם מברכים ברכות הנ"ל. ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך ברכות הראי' (ע' שנו ואילך). וש"נ.

ולהעיר, שלאחרונה הי' גם התפרצות "הר־געש" ורעידת האדמה (חידוש ושינוי בטבע העולם) במקום רחוק בעולם, אשר, ע"י ברכתם של כמה יהודים שם "שכחו וגבורתו מלא עולם" (ראה ברכות נט, א. וראה אנציקלופדי' שם ר"ע שנז. וש"נ), מגלה ה"הר־געש" כבודו של הקב"ה ובכל העולם כולו ("מלא עולם"). ובפרט בנוגע לאלו הגרים בארצות הברית, כיון שאנשי הצבא שלה נמצאים שם ועוסקים בהצלת הניזוקים כו'.

*) *And only regarding Moses it says (Sisa 34, 28) that "forty days and forty nights he did not eat bread nor drink water" – which this was an innovation and a miracle, and even regarding Moses there is a view in the Midrash that he had agony from this (Shmos Rabbah 47:7. and see Yifei To'ar* a.l. *And see also Ohr Hatorah Shir Hashirim, end pg. 975. end pg. 991. Sefer Hama'amorim 5629 pg. 357. Hemshech V'kachah 5637 ch. 8).* **[***And according to the second view (in the Midrash ibid) it seems that his nature changed and he wasn't pained, see at length Likutei Sichos Sisa 5750. And see infra note 114***]***.*

***) ורק בנוגע למשה נאמר (תשא לד, כח) ש"ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה" — שזהו הי' חידוש ונס, וגם בנוגע למשה יש דיעה במדרש שנצטער מזה (שמו"ר פמ"ז, ז. וראה יפ"ת שם. וראה גם אוה"ת שה"ש ס"ע תשעה. ס"ע תשצא. סה"מ תרכ"ט ע' שנז. המשך וככה תרל"ז פפ"ח). [ולדיעה שני' (במדרש שם) משמע שנשתנה טבעו ולא נצטער, ראה בארוכה לקו"ש חל"ו תשא תש"נ. וראה לקמן הערה 114]**

world in general (in nature), likewise this is also true regarding the revelation of G-dliness through miracles: the ultimate purpose of most miracles is that the miracle shall not remain something which is completely above nature, rather that the miracle should connect to and permeate the nature [of the world].

Similarly is also regarding the miracle of "the staff of Aharon blossomed" – that the miracle (which took place in order to reveal that "I chose Aharon the Cohen") affected the staff of Aharon, that it [the miracle] came about and remained connected to the *nature of the staff,* as such that the manner of the blossoming was in the *natural* stages of growing fruit, with the whole 'gradual progression' that this incurs, "indeed it flowered, budded and produced almonds."

And we may say – in the terms of Chassidus – the connection of [this concept,] specifically with priesthood: the[56] innovation of priesthood (the priestly blessing) is that it draws forth [a level of G-dliness] from above 'the gradational descent' [of the vivifying power of Hashem],[57] and therefore it is connected to swiftness ("most swift does His word

אין דעם גילוי אלקות דורך נסים: די שלימות הכוונה ברוב הנסים איז, אַז דער נס זאָל ניט בלייבן אַ זאַך וואָס איז אינגאַנצן העכער פאַר טבע, נאָר אַז דער נס זאָל פאַרבונדן ווערן און דורכנעמען דעם טבע.

עד"ז איז אויך בנוגע צו דעם נס פון "פרח מטה אהרן" - אַז דער נס (וועלכער איז געקומען צו מגלה זיין, "שבחרתי באהרן הכהן") האָט אויפגעטאָן אין מטה אהרן, אַז ס'איז געווארן און געבליבן פאַרבונדן מיט דעם **טבע המטה**, אזוי אַז דער אופן הפריחה איז געווען אין אַ סדר **טבעי** פון צמיחת פירות, מיט דעם גאנצען סדר השתלשלות שבזה, "ויוצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים".

ויש לומר - בלשון החסידות - די שייכות מיט כהונה דוקא: דער[56] אויפטו פון כהונה (ברכת כהנים) איז, אַז דאָס איז ממשיך פון למעלה מסדר השתלשלות[57]. און דערפאַר איז דאָס פאַרבונדן מיט זריזות ("עד מהרה ירוץ

those that live in America, since its military personnel are found there and are occupied in saving the injured etc.

56. Regarding the following, see Likkutei Torah end of our Parshah (55c *ff.*). Sefer Hamitzvos of the Tzemach Tzedek Mitzvas Birchas Cohanim (Derech Mitzvosecha 112a-b). *e.p.*

57. See also beg. Sefer Hama'amorim 5629 at the beg. 5654 end pg. 315 *ff.* Likkutei Sichos vol. 10 end pg. 38 *ff. ref. a.l.* The blessing of Erev Yom Hakippurim (following the Minchah prayer) this year.

58. Psalms 147, 15.

56) בהבא להלן, ראה לקו"ת סוף פרשתנו (נה,ג ואילך). סהמ"צ להצ"צ מצות ברכת כהנים (דרמ"צ קיב, א־ב). ובכ"מ.

57) ראה גם סה"מ תרכ"ט בתחלתו. תרנ"ד ס"ע שטו ואילך. לקו"ש ח"י ס"ע 38 ואילך, ובהנסמן שם. ברכת ערב °הכ"פ (לאחרי תפלת מנחה) ש.ז. - לעיל ח"א ע' 27 ואילך.

come forth"[58]), which for this reason the sign for Hashem choosing the priesthood of Aharon is specifically with *almonds*, since they are "the quickest [fruits] to become completely grown, [quicker] than any [other] fruits"[59] (in 21 days,[60] quicker than [all] other fruits), and in our case the swiftness was (not in 21 days, rather) overnight[30] – since alacrity and swiftness signifies a 'flow' [of G-dliness] which transcends 'the gradational descent' [of the vivifying power of Hashem]: a flow that [comes through] the 'gradational descent' "delays and waits before it is drawn forth and descends below, this is because at every descent from [one heavenly] chamber to [the next] chamber, there is a judgment as to if it is deserving [of this revelation]...", whereas by the priestly blessing the 'flow' is drawn forth "swiftly through all the worlds, without any interference or delay..."[61] On the other hand – the(swift) 'flow' from [a level] above the 'gradational descent', is drawn "through all the worlds," as emphasized by the miracle of "the staff of Aharon blossomed," that together with it being a miracle and it came about swiftly, it [also] was connected and went through the natural phases of growing fruits.

And we may say and add [to the above explained], the connection [of this with] (the Torah portion) of *Korach* in particular.

דברו"[58]), וואָס מטעם זה איז דער סימן לבחירת הקב"ה בכהונת אהרן אין **שקדים** דוקא, ווייל זיי זיינען "ממהרים להגמר יותר מכל הפירות"[59] (בכ"א יום[60], שנעלער פאַר אַנדערע פירות), און בנדו"ד איז די מהירות געווען (ניט בכ"א יום, נאָר) בתוך לילה"[5] - וואָרום זריזות ומהירות באַווייזט אויף אַ המשכה שלמעלה מסדר השתלשלות: אַ המשכה שבסדר השתלשלות איז "מתעכב ושוהה עד שנמשך ובא למטה שהרי בכל השתלשלות מהיכל להיכל הוא ע"י משפט אם ראוי הוא כו'" משא"כ בברכת כהנים וועירט דער שפע נמשך "במהירות דרך כל העולמות באין מונע ומעכב כו'". לאידך גיסא - איז די המשכה (במהירות) שלמעלה מסדר השתלשלות וועירט נמשך "דרך כל העולמות", ווי ס'איז מודגש אין דעם נס פון "פרח מטה אהרן", אַז ביחד עם זה וואָס דאָס איז אַ נס און געקומען במהירות, איז דאָס פאַרבונדן און גייט דורך דרך הטבע פון צמיחת הפירות.

ואולי י"ל ולהוסיף, די שייכות מיט (פ') **קרח** דוקא. ובהקדים, אַז "קרח" און "חקת" באַשטייען ביידע פון די אותיות "חק", נאָר אין "קרח" קומט צו א ר"ש, און אין "חקת" -

59. Likkutei Torah ibid. and see also Rashi's comm., our Parshah 17, 23.

60. Koheles Rabbah 12:7 – brought in Likkutei Torah ibid.

61. Likkutei Torah ibid, 55d.

62. Ibid end 54b *ff. ref. a.l.* Ohr Hatorah on our

58) תהלים קמז, טו.

59) לקו"ת שם. וראה גם פרש"י פרשתנו יז, כג.

60) קה"ר פי"ב, ז - הובא בלקו"ת שם.

61) לקו"ת שם נה, ד.

א תי"ו: בַּא קרח (משבט לוי) איז געווען דער גילוי פון "חק", למעלה מטעם ודעת ולמעלה ממדידה והגבלה (כמבואר אין חסידות[62] אַז טענת קרח איז געקומען צוליב מעלתו, "פיקח הי'"[63], וואָס ער האט געזען דער גילוי שלמעלה ממדידה והגבלה ווי ס'וועט זיין לע"ל): זיין טעות (בערעור על כהונת אהרן) איז באַשטאַנען אין דעם ענין פון "ר", "רש" (אָרעמקייט[64]), וואָס באַווייזט אַז די המשכה (פון מחשבה ודיבור) קומט ניט אַראָפּ אין סדר השתלשלות (קרח האָט געוואָלט פאַרנאַנדערטיילן עליון און תחתון[65]), ווי אין דעם אות ר' וואו עס פעלט דער קו השלישי (פון אות ה') כנגד[66] **מעשה**[67].

משא"כ אין "חקת" - "זאת חקת התורה" - ווערט נמשך פון "חק" (למעלה ממדידה והגבלה) אין דעם אות "ת"', סוף

[This will be understood] by prefacing, that "Korach" and "Chukas" [the following Torah portion] are both made up of the letters "ChoK" (a statute), only that regarding "Korach" a Reish is added, and "Chukas" – a "Sov": Korach (from the tribe of Levi) had the revelation of "Chok," [a service in a manner of] above reason and comprehension (as explained inChassidus[62] that the objection of Korach was a result of his virtue, "he was wise"[63] and he saw the revelation [of G-dliness] transcending limitation, as will be in the Time to Come); his mistake (in disputing the priesthood of Aharon) was in the aspect of "Reish," "Rash" (poverty[64]), which shows that the 'drawing forth' (from [G-d Almig-ty's] 'thought' and 'speech' [i.e. the Spiritual worlds]) does not descend to the physical world through the 'gradational descent' (Korach wanted to divide the spiritual realms and the lowest realms[65]), as symbolized in the [structure of the] letter ר ('Reish') which lacks the third line (of the letter ה' (Hei)) which symbolizes[66] [the aspect of] *action*[67] [alluding to the physical world].

Whereas regarding "Chukas" – "this is 'Chukas' (the statute) of the Torah" – from

62) שם נד, סע"ב ואילך. וש"נ. אוה"ת פרשתנו ע' תרסו. תרצד. סד"ה ויקח קרח העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א'מג ואילך). סה"מ מלוקט ח"ג ע' רג ואילך.

63) תנחומא פרשתנו ה. במדב"ר שם פי"ח, ח. פרש"י פרשתנו טז, ז.

64) ראה לקמן ס"ח. וש"נ.

65) ראה לקו"ש ח"ח ע' 117 ואילך. סה"מ מלוקט שם. וש"נ.

66) נסמן בהערה 68.

67) ראה בארוכה שיחת ש"פ קרח ג' תמוז תשמ"ח ס"ו(ם' השיחות ח"ב ע' 503). וש"נ.

Parshah pg. 666. 694. End of *s.v.* Vayikach Korach 5675 (Hemshech Te'erav vol. 2 pg. 1043 *ff.*). Sefer Ham'amorim Melukat, vol. 3 pg. 103 *ff.*

63. Tanchuma on our Parshah, 5. Bamidbar Rabbah ibid, 18:8. Rashi's comm. on our Parshah, 16, 7.

64. See infra ch. 8. *ref. a.l.*

65. [Opposite of Hashem's intention that this physical world shall unite with the spiritual worlds.] See Likkutei Sichos vol. 8 pg. 117 *ff.* Sefer Hama'amorim Melukat ibid. *ref. a.l.*

66. The sources are cited in note 68.

67. See at length [regarding this] the add. of Shabbos Parshas Korach the 3rd of Tammuz 5748 ch. 6 (Sefer Hasichos vol. 2 pg. 503). *Ref a.l.*

וסיום כל הכ"ב אותיות התורה, ד.ה. אַז עס ווערט נמשך אין און דורך גאנץ סדר השתלשלות (אַלע אותיות פון אל"ף ביז תי"ו), אין אַלע דריי קוים (באות ת') פון מחשבה דיבור ומעשה, און תורה עבודה וגמילות חסדים, ואדרבה: באופן אַז זיי ווערן אַלע נתחבר - ווייל בסיום ושלימות העבודה, ווען מ'האָט די מהירות דקדושה (פון דער המשכה שלמעלה מסדר השתלשלות אין סדר השתלשלות), ווערט דער חיבור יחד פון אַלע דריי קוים, אַז פון דעם עליון (מחשבה ודיבור) קומט מען גלייך במהירות אין דעם תחתון (מעשה), אָן קיין הפסק ביניהם (ניט ווי אין דעם אות ה"א[68]). און דערפון קומט מען צו דער נקודה מתחתית ה(קו השמאלי פון) אות ת' - נקודת הביטול, און אַ נקודה גדולה (מיט אורך ורוחב), ד.ה. אַז דער ביטול גייט צוזאַמען מיט דער התפשטות לאורך ורוחב: און דאָס קומט בסיום האות - וואָס ווייזט אויף שלימות נקודת הביטול בסיום העבודה.

און דורך דעם ווערט אויפגעטאָן דעם ענין פון "חקת"

68) ראה תו"א מגלת אסתר צה, סע"ב ואילך. לקו"ת ר"פ בלק (סז, א ואילך). סה"מ תר"ן ע' רעט ואילך. תרנ"ח ע' ריב. ה'שי"ת ע' 122. סה"מ קונטרסים ח"א רמא, א ואילך. שיחת ש"פ ויגש (לעיל ח"א ע' 215).

'Chok' ([a level] transcending limitation) is drawn forth into the letter ת' (Sav), the end and culmination of the 22 letters of the Torah, meaning that it is drawn in and through the entire 'gradational descent' (all the letters from Alef until Sav), in all three lines [realms] (in the letter 'Sav') of thought, speech and action, and Torah, [G-dly] service and acts of kindness. And on the contrary: in a manner that they all become united – since at the end [i.e. the] complete Service, when we have the swiftness of Holiness (from the 'flow' that transcends the 'gradational descent' [yet, it comes] through the 'gradational descent'), the unification of all the three 'lines' is accomplished, that from the Above ([corresponding to] thought and speech) we come immediately and swiftly into the below (action), without any interruption betweenthem (not as in the letter ה' (Hei)[68]). And then we reach the dot belowthe (left line of) the letter ת' (Sav) – [which alludes to] the point of self-nullification, and [in our case it is] a big dot (having length and width), meaning that the self-nullification comes together with the expansion of length and width [it permeates the whole being of the person, including his understanding etc.]; and this comes at the conclusion of the letter – which represents the completeness of the 'point of self-nullification' [attained] with complete Service.

And through this, the concept of "Chukas" is achieved – [Chukas] also an idiom of

68. See Torah Ohr Megilas Esther, end of 95b *ff.* Likkutei Torah beg. Parshas Balak (67a *ff.*) Sefer Hama'amorim Kuntresim vol. 1, 241a *ff.* The add. of Shabbos Parshas Vayigash [this year].

'Chakikah'[69] (engraved), which represents an 'eternal flow' (without change [similar to something which is engraved, which endures forever, and cannot be erased]), connected with the letter 'Sav', as the words of our Sages[70] "Tav – Tichyeh (you shall live)" – which its completeness is eternal life.

6. According to the above [explained] we may also explain the miracle that "the sun in Givoan, shall stay still":

The intention of this miracle was – not to entirely leave the ways of nature – rather as in most matters, that the miracle shall assist [them] in winning the war[71] which was also connected (at least a little bit) with the ways of nature. Even regarding the war – which "Hashem fought for the Jewish people"[19] – there had to be the vestment in 'the ways of nature' as well.

Therefore, there wasn't a miracle that completely eliminated the war in a natural way (through Yehoshua), rather [there was] a miracle which assisted their [waging of] war: the preparation and 'foundation' for the victory was through the miracle of "the

69. Likkutei Torah beg. Parshas Chukas.

70. Shabbos 55a.

71. See Ralbag mentioned in note 18, "regarding what it says 'and there was no day like that one, before it nor after it, for Hashem to heed the voice of man, for Hashem *waged war* for the Jewish people,' this implies that this wonder was in the actual waging of the war itself. Since, had this wonder been in [the sun's] movement coming to a halt [for a long period of time], it would have not been evident in the waging of the war at all [that Hashem fought *the war*] ... [The Ralba"g explains that the central miracle was in the fact that they won the war in such a short time, whereas bringing the sun to a halt was only a prerequisite for them to have *a little* more time to *fight*]," analyze [what is stated] there.

- אויך מלשון חקיקה[69] וואָס ווייזט אויף אַ המשכה נצחית (בלי שינוי), פאַרבונדן מיט ת', כמאחז"ל[70] "תי"ו - תחיי"ו - ששלימותו חיים נצחיים.

ו. ע"פ הנ"ל י"ל אין דעם נס פון "שמש בגבעון דום":

די כוונה אין דעם נס איז געווען - ניט אַרויסגיין פון דרכי הטבע לגמרי - נאָר ווי אין רוב העניינים, אַז דער נס זאָל צוהעלפן אין דעם נצחון המלחמה[71] וואָס איז פארבונדן (עכ"פ במקצת) אויך מיט דורך הטבע. אפילו אין דער מלחמה - וואָס איז "ה' נלחם לישראל"[19] - האָט געדאַרפט זיין די התלבשות אויך בדרך הטבע.

דעריבער איז ניט געווען אַ נס וואָס האָט לגמרי שולל געווען די מלחמה בדרך הטבע (ע"י יהושע), נאָר אַ נס וואָס האָט צוגעהאָלפן די מלחמה שלהם: די הכנה והכשרה צו דעם נצחון איז געווען דורך דעם נס פון

69) לקו"ת ר"פ חוקת.

70) שבת נה, א.

71) ראה רלב"ג שבהערה 18, ש"מה שאמר ולא היי כיום ההוא לפניו ולאחריו לשמוע ה' בקול איש כי ה' **נלחם** לישראל, הורה בזה כי זה המופת הוא בענין המלחמה בעצמותה, ואם היי זה המופת בעמידה מהתנועה לא היי לו רושם בענין המלחמה כלל כו", עיי"ש.

sun in Givoan, shall stay still,"[72] however it itself didn't accomplish the victory. Once the *natural* light of the day (from the sun's light) was shining[73] Yehoshua and the Jewish people needed to chase after and wage war with the enemies in the natural way.

And according to this, seemingly it makes more sense to say, that the miracle itself (of "the sun in Givoan, shall stay still") was in a manner which is connected to the nature of the rotation of the sun (the second possibility, aforementioned in ch. 2) – and this brought to a halt, not only the sun and moon, rather all the stars and zodiac symbols, as well as the rotation of the daily orbit in general, including all the orbits which are connected to the rotation of the sun.

[This also fits in well according to the explanation in Chassidus[74] [of] Yehoshua['s]

"שמש בגבעון דום"[72] אָבער דאָס אליין האָט ניט אויפגעטאָן דעם נצחון. לאחרי וואָס עם האָט געלויכטן אור היום **הטבעי** (פון אור השמש)[73], האָט יהושע און די אידן געדאַרפט נאָכלויפן און מלחמה האָבן מיט די אויבים בדרך הטבע.

ועפ"ז אולי יותר מסתבר זאָגן, אַז דער נס עצמו (פון "שמש בגבעון דום") איז געווען אין אַן אופן וואָס איז פאַרבונדן מיטן טבע פון מהלך השמש (אופן שני הנ"ל ס"ב) - און דאָס האָט אָפגעשטעלט ניט נאָר דער שמש וירח, נאָר אַלע כוכבים ומזלות, און דעם מהלך פון דעם גלגל היומי בכלל, און אַלע גלגלים וואָס זיינען פאַרבונדן מיט מהלך השמש.

[ויומתק ע"פ דעם ביאור אין חסידות[74] אין אמירת יהושע "שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון, אַז דורך אָפשטעלן

72. And similarly, the miracle that "and Hashem threw large stones from Heaven upon them..." even though through this "many will die... more then the Jewish people killed by sword" [still Hashem didn't destroy the enemy completely, since this was only a prerequisite for their waging of war] (Yehoshua ibid v. 11).

73. And see Likkutei Sichos vol. 8 pg. 120, that even through the phenomenon of bringing the sun's rotation to a halt itself, the intention of the sun's nature itself was fulfilled [the nature of the sun's continuous orbit is in order to show the greatness of Hashem, that His creations do not deviate from their tasks, continually act in the routine that Hashem prescribed and do not rest. Hashem bringing this to a halt (temporarily) also fulfilled this purpose since the aforementioned intention of revealing the greatness of Hashem, is emphasized when Hashem breaks nature for the sake of the Jewish people, and they praise Him for this].

74. Siddur Sha'ar Hamilah 142a *ff.* Sefer Hamitzvos of the Tzemach Tzedek, Mitzvas Milah (5a *ff.*). Ohr Hatorah Shavu'os pg. 109 *ff.* Nach (vol. 2) pg. 738 *ff.* And see Likkutei Sichos vol. 28 pg. 261 *ff.*

72) ועד"ז הנס ש"וה' השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים גו", אף שעי"ז "ימותו רבים גו' מאשר הרגו בני ישראל בחרב" (יהושע שם, יא),

73) וראה לקו"ש ח"ח ע' 120, שגם ע"י עצם הענין דביטול תנועת השמש נתקיימה הכוונה דטבע השמש עצמו.

74) סידור שער המילה קמב, א ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות מילה (ה, א ואילך). אוה"ת שבועות ע' קט ואילך. נ"ך (כרך ב) ע' תשלח ואילך. וראה לקו"ש חכ"ח ע' 261 ואילך.

saying "the sun in Givoan, shall stay still and the moon in the valley of Eilon," that through bringing the rotation of the sun and moon to a halt (their bowing [down] and self-nullification [to Hashem][75]), which this is through accomplishing that the sun "be still[76] from reciting song [of praise to Hashem]"[77] – Yehoshua wanted to thereby eliminate the flow [of vitality] to the nations of the world (with whom the Jewish people were then waging war) who serve the sun and moon (and the stars as well as the zodiac symbols), and through this [elimination of their flow of vitality] – the winning of the war was also achieved. Which according to this it makes more sense to say that with "the sun in Givoan shall stay still" the rotation of not only the sun and moon were brought to a halt, rather also [the rotation] of the other stars and zodiac symbols (in the other orbits)**]**.

7. And we may also say, that similarly is also the explanation of the miracle of the redemption of the third of Tammuz (in the year 5687):

Together with the miracle of the 3rd of Tammuz being a miraculous phenomenon which was above nature, nevertheless it had an affect on the nature itself, that it "agreed" to the [transpiring of the] miracle [and particularly that this was a miracle *vested in nature* in the first place, and

דעם מהלך השמש ולבנה (זייער השתחוואה וביטול[75]), וואָס דאָס איז דורך פועל'ן אויפן שמש "דום[76] מלומר שירה"[77] - האָט יהושע געוואָלט מבטל זיין די השפעה צו די אומות העולם (מיט וועלכע אידן האָבן דאַמאָלס מלחמה געהאַט) וועלכע דינען דעם שמש וירח (וכוכבים ומזלות), און דורך דעם - וועלט אויך אויפגעטאָן בנצחון המלחמה. וואָס לויט דעם לייגט זיך נאָכמער צו זאָגן אַז מיט "שמש בגבעון דום" האָט זיך אָפגעשטעלט דער מהלך ניט נאָר פון שמש וירח נאָר אויך פון נאָך כוכבים ומזלות (אין די אנדערע גלגלים)].

ז. ועד"ז אולי י"ל איז אויך די הסברה אין דעם נס הגאולה פון ג' תמוז (בשנת תרפ"ז):

צוזאַמען דערמיט וואָס דער נס פון ג' תמוז איז געווען אַ נס שלמעלה מהטבע, האָט ער געהאַט אַ וווירקונג אין דער טבע גופא, אַז זי האָט "מסכים" געווען צו דעם נס [ובפרט אַז דאָס איז לכתחילה געווען אַ נס **המלובש בטבע**, ובמיוחד בערך צו דעם נס פון "פרח מטה אהרן" און "שמש בגבעון דום"], כידוע אַז די זעלבע מענטשן

75) See Bava Basra 25a.

76) Rash's comm. *a.l.*

77) Since "as long as it remains still, it stands [in one place] and doesn't rotate, since throughout its rotation it says [its] song [of praise]" (Rashi's comm. ibid). And see also Yalkut Shimoni Yehoshua, Remez 22. Midrash Tehillim 19, 5.

75) ראה ב"ב כה, א.

76) פרש"י עה"פ.

77) ד"כל זמן שהוא דומם עומד ואינו מהלך, שבכל עת הילוכו הוא אומר שירה" (פרש"י שם). וראה גם יל"ש יהושע רמז כב. מדרש תהלים יט, ה.

especially in comparison to the miracle of "the staff of Aharon blossomed" and "the sun in Givoan, shall stay still"], as known that the same people who placed the 'imprisoned and redeemed one' in prison, they themselves (remaining in their full strength) were forced to freehim, to the extent that they had to *assist* in [his] freeing and liberation.[78]

And we may say, that therefore the miracle did not come (as a complete redemption) in one and the same time, rather it took place *in the stages of the way of nature* – in accordance with the position of the 'opposing side' (who were in their full strength), that they on their own part ("their nature" [brought them that they]) should come to the realization that they must free him. This began with nullifying the sentence of 'the opposite of life' Heaven forbid [and instead] sending him away to his refugee city in Kastrama, and finally – freeing him completely.[79]

However even afterwards the country remained in its full strength, including – regarding their opposition to the Jewish religion etc., and therefore it took a longtime for there to be the complete redemption of the Jewish people (in

וואָס האבן דעם בעל המאסר והגאולה פאַרשפאַרט אין תפיסה, האָבן זיי גופא (פאַרבלייבנדיק בתקפם) געמוזט אים באַפרייען, ביז אַז זיי האָבן געדאַרפט **אַרויסהעלפן** אין דעם שחרור וגאולה[78].

און דעריבער יש לומר, איז דער נס ניט געקומען בבת אחת (אין א גאולה שלימה), נאָר ער האָט זיך אויסגעשטעלט אין **שלבים בדרך הטבע** - בהתאם צו דעם מצב פון דעם צד שכנגד (וועלכער איז געווען בתקפו), אַז זיי מצד מצבם ("טבעם") זאָלן קומען צו דער הכרה אַז מ'דאַרף אים באַפרייען, אָנהויבנדיק דורך מבטל זיין די גזירה פון היפך החיים ר"ל אויף פאַרשיקן אים לעיר מקלטו אין קאַסטראַמא, ביז - אַז זיי האָבן אים אינגאַנצן באַפרייט[79].

אָבער אויך דערנאָך איז די מדינה געבליבן בתקפה, כולל - בשייכות מיט די התנגדות צו דת ישראל וכו', און דעריבער האָט די שלימות הגאולה פון אידן (במדינה ההיא) געדויערט אַ משך זמן, ביז אַז זיי אַליין (במשך השנים) זאָלן סו"ס קומען צו דער

78. See also Likkutei Sichos vol. 8 ibid. vol. 18 pg. 237 *ff.* vol. 28 pg. 256.

79. And regarding this itself – the actual giving of the discharge certificate was delayed until the 13th of Tammuz (as supra note 9), which this *emphasizes and brings out clearly* that the official act of his liberation was done in accordance with *the law of the country,* since the liberation was *delayed* until the 13th of Tammuz when the goverment office was *officially open,* in accordance with the law of the country (see Sefer Hasichos 5749 vol. 2 pg. 568 *ff.*).

78) ראה גם לקו"ש ח"ח שם. חי"ח ע' 237 ואילך. חכ"ח ע' 256.

79) ובזה גופא - נתעכב נתינת תעודת השחרור בפועל עד י"ג תמוז (כנ"ל הערה 9), שבזה **ניכר ומודגש** שהפעולה רשמית דהחופש נעשית ע"פ **חוק המדינה**, כיון **שנתעכב** החופש עד לי"ג תמוז, שבו הי' המשרד הממשלתי **פתוח באופן רשמי** ע"פ חוק המדינה (ראה ס' השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 568 ואילך).

'that' country), until they themselves (in the course of the years) shall finally come to the realization [of the truth] and begin letting the Jewish people conduct themselves freely in all matters of Judaism there, as well as letting the Jewish people leave 'that' country (and even assisting them to do so),

Including – in these days, literally – the discussion and desire of many people in 'that' country, to change the name of the city "Leningrad" (the place of the imprisonment) – the name which they gave it (after their leader) – back to the name "Petersburg" (the name of the city in the time of the imprisonment and liberation of the Alter Rebbe[80]) – the name given by the czar (who represents the complete opposite of the communists [viewpoint]) when they built the city. And even though also under the czar['s rule] there were difficulties for Judaism – [yet] this doesn't come close to how it was through those that arrested and imprisoned the 'imprisoned and redeemed

הכרה און פון דאָרט אַנהויבן לאָזן אידן פירן זיך פרייערהייט אין אַלע ענינים פון אידישקייט, און אויך ארויסלאָזן אידן פון מדינה ההיא (און זיי נאָך אַרויסהעלפן אין דעם)

כולל אויך - בימים אלו ממש - די שקו"ט און דער רצון פון כו"כ במדינה ההיא צו אומקערן דעם נאָמען פון שטאָט "לענינגראַד" (וואו ס'איז געווען דער מאסר וישיבה בבית האסורים) - דער נאָמען וואָס זיי האָבן איר געגעבן (על שם זייער פירער) - צוריק צו דעם נאָמען "פעטערבורג" (דער נאָמען פון שטאָט בזמן המאסר והגאולה פון דעם אַלטן רבי'ן[80]) - דער נאָמען וואָס דער צאַר בזמן בניית העיר האָט איר אָנגערופן (וואָס ער שטעלט מיט זיך פאָר דער סאַמע היפך פון די קאָמוניסטן). והגם אַז אויך אונטערן צאַר זיינען געווען מניעות ועיכובים צו

80. To the extent, that also his redemption is named after this city (Petersburg), as well as the accomplishment of his redemption, namely, that the main concept of 'spreading the wellspring outward' began "after Petersburg" (so is the terminology in Sefer Hasichos Toras Shalom end of pg. 112).

– And note that also the redemption of the Alter Rebbe was connected to the ways of nature (of the nations of the world) – see Igros Kodesh Admu"r Hazakein sect. 38. *ref. a.l.* (and see Sefer Hasichos 5749 ibid. Likkutei Sichos vol. 25 pg. 186 *ff.*). As emphasized also in the known story regarding his 'sanctifying of the [new] moon' on the boat during the time he was in imprisonment (Likkutei Dibburim vol. 4, 752b. And see also Likkutei Sichos vol. 5 pg. 80. Sefer Hasichos 5750 vol. 1 end of pg. 201 *ff.* The add. of Shabbos Parshas Vayakhel Pikkudei this year).

80) ועד שעל שם עיר זה(פעטערבורג) נקראת גם הגאולה שלו, ופעולת הגאולה - שעיקר הענין דהפצת המעינות חוצה התחילה "נאָך פעטערבורג" (כן הוא הלשון בס' השיחות תורת שלום ס"ע 112).

- ולהעיר שגם גאולת אדה"ז היתה קשורה בדרכי הטבע (של אוה"ע) - ראה אגרות קודש אדה"ז סל"ח. וש"נ (וראה ס, השיחות תשמ"ט שם. לקו"ש חכ"ה ע' 186 ואילך). וכמודגש גם בסיפור הידוע בנוגע לקידוש הלבנה שלו על הספינה בזמן היותו במאסר (לקו"ד ח"ד תשנב, ב. וראה גם לקו"ש ח"ה ע' 80. ס' השיחות תש"נ ח"א ס"ע 201 ואילך. שיחת ש"פ ויק"פ שנה זו).

one'; and we may say that in the discussion and desire to change back the name of the city from "Leningrad" to "Petersburg" – we see more clearly the continuous affect of 'the redemption of the 12th-13th of Tammuz,' the general redemption for all the Jewish nation [and triumph] over all whom oppose them in general and especially in 'that' country.

8. We may also connect this with the month of redemption (the month of Tammuz) – the *fourth* month [of the Jewish year], which[81] comes after – and by the power of – the third month (Yarcha[82] Tlisa'ea),[83] similar to the letters Gimmel and Dalet the acronym of "Gomel Dalim (provides for the needy),"[84] the Flow ('provides') of the Gimmel (3rd) month, the month of the 'giving of the Toarh', into the Dalet (4th) month, the month of the continuation and ending of theimprisonment (similar to the concept of "the needy"), in a manner that this (the aspect of 'the needy') is transformed into the month *of redemption*.[85]

And we may say that this idea is alluded to in the form of the (letter) Dalet:

81. See at length Sefer Hasichos 5747 vol. 2 – the add. of Shabbos Parshas Korach ch. 2 *ff.* Sefer Hasichos 5748 vol. 2 pg. 494. 528. Sefer Hasichos 5749 vol. 2 pg. 549.

82. Shabbos 81a [The month of the giving of the Torah].

83. And note that the beginning of the imprisonment was on the 15th of Sivan,

'[the day of the month] when the moon reaches perfection [a full-moon]' (Zohar vol. 1, beg. 150a. vol. 2, 85a. Shmos Rabbah 15:26. And more) [completeness] of the third month.

84. Shabbos 104a.

85. See Likkutei Sichos vol. 18 pg. 309 *ff. ref. a.l.*

אידישקייט - קומט עס ניט צו דעם וואָס איז געווָארן דורך די וואָס האָבן אַרעסטירט און פאַרשפאַרט דעם בעל המאסר והגאולה: ויש לומר, אַז אין דעם שקו"ט ורצון צו צוריק אומקערן דעם שם העיר פון "לענינגראַד" אויף "פעטערבורג" - זעט מען נאָכמער בגלוי די פעולה נמשכת פון דער גאולה בי"ב- י"ג תמוז, די גאולה כללית פון אַלע אידן איבער זייערע מנגדים בכלל, ובפרט במדינה ההיא.

ח. ואולי יש לקשר זה אויך מיט דעם חודש הגאולה (חודש תמוז) - דער חודש **הרביעי**, וועלכער[81] קומט נאָך - ובכח פון - חודש השלישי (ירחא[82] תלתאי)[83], בדוגמא צו אות ג' וד' ר"ת "גמול דלים"[84], די השפעה (גמול) פון חודש הג', דער חודש פון מתן תורה, אין דעם חודש הד', דער חודש פון דעם המשך וסיום המאסר (ע"ד ענין "דלים"), באופן אז דאָס (בחי' דלים) וועט נהפך צו דעם חודש **הגאולה**[85].

ויש לומר אז דער ענין איז מרומז אין צורת ה(אות) ד':

81) ראה בארוכה סה"ש תשמ"ז ח"ב - שיחת ש"פ קרח ס"ב ואילך. סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 494. 528. סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 549.

82) שבת פח, א.

83) ולהעיר שהתחלת המאסר היתה בט"ו סיון, קיימא סיהרא באשלמותא (זח"א קב, רע"א. ח"ב פה, א. שמו"ר פט"ו, כו. ועוד) דירחא תליתאי.

84) שבת קד, א.

85) ראה לקו"ש חי"ח ע' 309 ואילך. וש"נ.

אע"פ [86] °אָס דער אות ד' און אות ר' זיינען ענלעך דערמיט וואָס ביידע באַווייזן אויף ענין העניות: דלי"ת מלשון דלות ור"ת דלים, און רי"ש מלשון רש ("ולרש אין כל"[87]), און ביידע באַשטייען פון צוויי קוים, איינער למעלה ברוחב און איינער באורך (מלמעלה למטה) - איז דאָ אַן עיקריות'דיקער אונטערשייד צווישן זיי: אות ד' האָט אַ נקודה (י') מאחורי' (וועלכע פאַרבינדט די צוויי קוים), משא"כ אות ר'.

איינער פון די ענינים אין דעם: די נקודה באַווייזט אויף ענין הביטול, און דאָס גייט אויף דער נקודת היהדות וואָס איז דאָ בשלימות באַ יעדער איד, אפילו ווען ער שטייט אין אַ מצב פון "אחוריים" (ניט אין פנים דקדושה), כמאחז"ל[88] "אע"פ שחטא ישראל הוא", וואָרום די נקודת היהדות איז העכער פאַר אַלע העלמות והסתרים, און העכער פאַר אַלע דרגות אין סדר השתלשלות - די נקודה פון יחידה וואָס פארבינדט אַ אידן מיט דעם יחיד שלמעלה[89].

און די נקודה (ביטול) מאחורי הד' באַווייזט אַז די דלות ועניות פון דעם ד' איז דער ביטול פון קדושה

Although[86] the letter ד' (Dalet) and the letter ר' (Reish) are similar in the fact that they both represent the concept of poverty: Dalet an idiom of Dalus (poverty) as well as the acronym of Dalim, and Reish an idiom of Rash, impoverished ("and the Rash has nothing"[87]), and both are made up of two lines, one above, widthwise and one lengthwise (from above to below) – [yet] there is a fundamental difference between them: the letter Dalet has a dot (a י' [Yud]) at its back (which connects the two lines), which is not so for the letter Reish.

One of the expositions of this [analysis] is: the dot symbolizes the concept of self-nullification, the point of Judaism which is present in its entirety in every Jew, even when he is in a state of "the back" (not in the 'front side' of [the realm of] holiness[87]), as our Sages say[88] "even though one sinned he [is still] a Jew," since the point of Judaism transcends all aspects of concealment, and higher then all the levels of the 'gradational descent' – the [essential] point of Yechidah [of the Soul] which connects the Jew with the Only One Above.[89]

And the dot (self-nullification) at the

---

86) בהבא להלן, ראה ספר הערכים־חב"ד מערכת אותיות - רי"ש ס"ב (ע' שס ואילך). וש"נ.

87) שמואל־ב יב, ג. וראה גם משלי י, טו. ל, ח.

88) סנהדרין מד, א.

89) ראה לקו"ת ראה כה, א. כז, א. ובכ"מ.

86. Regarding the following, see Sefer Ha'erchim-Chabad Ma'areches Osios – Reish sect. 2 (pg. 360 *ff.*). *The ref. are cited there.*

87. Shmuel II 12, 3. And see also Mishlei 10, 15. 30, 8.

[87]. *[I.e. he doesn't receive vitality from G-d A-lmighty desiring to give it to him, rather unwillingly, like someone who throws something behind his back.]*

88. Sanhedrin 44a.

89. See Likkutei Torah Re'ai 25a. 27a. *e.p.*

back of the Dalet shows that the poverty and neediness of the Dalet is the self-nullification of the realm of holiness – which connects him with the highest levels, Dalet also an idiom of "Dilisani"[90] (exalted), and similar to the virtue of "aprayer of the poor-man" which reaches [the level] that "before G-d he pours out his prayer."[91] Whereas the letter Reish, which doesn't have the dot of self-nullification at all – the neediness is due to the fact that it has no connection to holiness at all.

And according to this we can also explain the difference between the two lines of the Reish and [the two lines] of the Dalet: the two lines – widthwise and lengthwise – include all the levels of the 'gradational descent', which are divided up in general into [the categories of the] upper [realms] and the lower [realms], width and length: the line above (widthwise) represents complete broad abundance, however on the upper level (similar to quality), and the line lengthwise represents drawing down from above to below (to the lower levels).

The ultimate [G-dly] service is that one has both virtues in unison: the 'point of self-nullification' and as it is drawn and permeates the 'gradational descent' as well ([represented by] the two lines): when one has both aspects of above and below, however the 'point of self- nullification' (of

90. Tehillim 30, 2.

91. Tehillim 102, 1. and see Kesser Shem Tov sect. 97. Ohr Hameir Parshas Vayishlach. And see the add. of Bamidbar and the 2nd day of Shavous 5751 ch. 6 *ff.* (Dvar Malchus 5751 pg. 167 *ff.*).

[91]. *[An indescribable image, similar to a wonder which is above understanding.]*

- וואָס פאַרבינדט אים מיט די העכסטע דרגות, דלי"ת אויך מלשון "דליתני"[90] (הרמה), וע"ד די מעלה פון "תפלה לעני" וועלכע דערגרייכט אַז "לפני הוי' ישפוך שיחו"[91], משא"כ דער אות ר' וואָס האָט ניט קיין נקודה פון ביטול - איז די ענוות פון דעם וואָס זי האט קיין שייכות ניט צו קדושה.

ועפ"ז קען מען אויך מסביר זיין דער אונטערשייד צווישן די צוויי קוים פון דעם ר' און פון דעם ד': די צוויי קוים - ברוחב ואורך - זיינען כולל אַלע דרגות פון סדר השתלשלות, וועלכער טיילט זיך בכללות אויף עליון ותחתון, רוחב ואורך: דער קו למעלה (ברוחב) איז אַ שלימות בהרחבה, אָבער אין דער דרגא עליונה עצמה (ע"ד איכות), און דער קו באורך באווייזט אויף דער המשכה מלמעלה למטה (צו נידעריקערע דרגות).

שלימות העבודה באַשטייט אין דעם אַז מ'זאָל האָבן ביידע מעלות צוזאַמען: נקודת הביטול און ווי דאָס וועט נמשך און נעמט דורך אויך סדר השתלשלות (די צוויי קוים): בשעת מ'האָט די ביידע ענינים פון עליון ותחתון, אָבער עס פעלט די נקודת הביטול (פון דעם עצם) - דעמולט פעלט סו"ס אין

90) תהלים ל, ב.

91) תהלים קב, א. וראה כתר שם טוב סצ"ז. אור המאיר פ' וישלח. וראה לעיל ע' 555.

the Essence [of the Soul]) is lacking – then eventually the unification of these 'lines' becomes deficient (until there is also a deficiency in the completeness of the two lines themselves [and not only in their unification]), until the separation between them could bring to a situation of "Rash", poverty of 'the opposite of holiness' (similar to how it was regarding Korach, the letters of "Chok *Reish,*" as explained in ch. 5). However when the self-nullification of the 'essence of Judaism' is present (the dot behind the Dalet) – which is outside and higher then the two 'lines' **[**more than the advantage of an L shape**]**, and together with this both lines [as well] (as with the letter Dalet) – one then has the completeness of the Service of both of the 'lines', and the complete connection between them.

Which this is the content of the *fourth* month, the month of the redemption – the redemption of the 3rd and 12th-13th of Tammuz – that the miracle which is above nature (similar to the dot[91]) shall be drawn forth and transform the nature of the world (the two lines of length and width). Including that it even reaches the state of "Rash," poverty of the 'opposite side' [evil] (the incident of imprisonment through those that oppose holiness), and transforms this as well.[92] And on the contrary: specifically through the descent of a state of suffering – is revealed how "I am with him in his suffering,"[93] which

דער חיבור פון די ביידע קוים (ביז אַז עס פעלט אויך אין דער שלימות פון ביידע קוים עצמם), ביז אַז דער פירוד ביניהם קען ברענגען צו אַ מצב פון "רש", עניות היפך הקדושה (ע"ד ווי ס'איז געווען באַ קרח, אותיות "חק ר'", כנ"ל ס"ה). בשעת ס'איז אָבער דאָ דער ביטול פון נקודת היהדות (די נקודה מאחורי הד') - וואָס איז מחוץ און העכער פון די ביידע קוים [נאָכמער ווי די מעלה פון אַ קרן זוית], און צוזאַמען דערמיט ביידע קוים (ווי אין דעם אות ד') - דעמולט האָט מען שלימות העבודה פון ביידע קוים, און אויך די שלימות החיבור ביניהם.

וואָס דאָס איז דער תוכן פון חודש **הד'**, חודש הגאולה - גאולת ג' תמוז וי"ב־י"ג תמוז - אַז דער נס שלמעלה מטבע (ע"ד די נקודה) זאָל נמשך ווערן און איבערמאַכן טבע העולם (די צוויי קוים פון אורך ורוחב). ביז אז דאָס דערגרייכט אויך אין אַ מצב פון "רש", עניות דלעו"ז (דער ענין המאסר דורך די מנגדים לקדושה), און מאַכט דאָס אויך איבער[92]. ואדרבה: דוקא דורך דער ירידה למטה אין אַ מצב פון צרה - ווערט נתגלה ווי "עמו אנכי בצרה"[93], וואָס דאָס גייט

92. And especially after 200 ([the numerical value of the letter] Reish) years since the birth of the Rebbe the Tzemach Tzedek.

93. Tehillim 91, 15.

92) ובפרט לאחרי מאת׳ם (ר') שנה להולדת אדמו"ר הצמח צדק.

93) תהלים צא' טו.

this refers to His Essence, Blessed Be He, which is above all the framework of the 'gradational descent' of Above and below, and therefore – even though Hashem is Above, of which there is no higher than Him, and suffering is in the physical world below, of which there is no lower than it – there is [the concept of] "I am with him, in his suffering" (opposite of the [regular order of the] 'gradational descent', of Above and Below), [namely that] even in this [negative] state – the concept of 'back' – the Yud (the essence of Judaism) is revealed, to the extent that this is drawn and connects also the Above and below of the 'gradational descent'.

9. From the above spoken there are several lessons. In the general Service of Man, both regarding oneself as well as in regard to his Service in the world and both in matters of 'Torah and Commandments' as well as in mundane matters (concerning the manner [in which] a person [attains] his livelihood). Also and especially – in connection with the redemption of the 3rd of Tammuz – regarding the Service of spreading Torah, Judaism and the disseminating of the wellsprings [of Chassidus] outwards.

Especially that we have the Command, that the staff of Aharon must be stored away "to be safeguarded for a sign" ("that I chose Aharon the Cohen"), "when the Ark was stored away, with it was stored away... the staff of Aharon [together] with its almonds and flowers" – it is understood that there is an eternal lesson from this for [all] generations; and since every Jew is a part of the "kingdom

אויף עצמותו ית', שלמעלה פון אַלע גדרים פון סדר השתלשלות עליון ותחתון, און דעריבער - אע"פ וואָס דער אויבערשטער איז עליון שאין למעלה ממנו, און צרה איז בעולם תחתון שאין למטה ממנו - איז "עמו אנכי בצרה" (היפך השתלשלות, פון עליון ותחתון), און אויך אין דעם מצב - בחי' אחוריים - ווערט נתגלה דער יו"ד (נקודת היהדות), ביז אַז דאָס ווערט נמשך און פאַרבינדט אויך דעם עליון ותחתון פון סדר השתלשלות.

ט. פון דאָס אויבנגעזאָגטע זיינען פאַראַן כמה לימודים, הן בכללות עבודת האדם, הן בנוגע צו זיך והן בנוגע צו זיין עבודה בעולם, והן בעניני תומ"צ והן בעניני רשות (באופן פרנסת האדם), און אויך ובמיוחד - בקשר מיט דער גאולה פון ג' תמוז - בנוגע צו דער עבודה פון הרבצת התורה והיהדות און הפצת המעינות חוצה.

ובפרט אַז מ'האָט דעם צ"וי אַז מ'דאַרף אייעקלייגן מטה אהרן "למשמרת לאות" ("שבחרתי באהרן הכהן"), "משנגנז ארון נגנז עמו כו' מקלו של אהרן בשקדי' ופרחי'" - איז פאַרשטאַנדיק אַז דערפון איז דאָ אַ הוראה נצחית לדורות; און וויבאַלד אַז יעדער איד איז אַ חלק פון "ממלכת כהנים"[94],

94) יתרו יט, ו.

95) ראה בעה"ט עה"פ. וראה גם אגדת

of Priests,"[94] "Cohanim Gedolim, Grand Priests"[95] **[**as the Rambam rules,[96] that "not only the tribe of Levi alone, rather each and every person that his spirit bequeathed [him to completely dedicate himself to the Service of Hashem]... behold he is sanctified [with the holiness of the] *Holy of Holies* [of which only a Grand Priest can enter]"**]** – it is understood that also every Jew must have something similar to the phenomenon of "the staff of Aharon blossomed," "indeed it flowered, budded and produced almonds."

10. The lesson from this in the general Service of Hashem:

Even though the Service of a Jew must be through 'acceptance of the yoke' – which is above reason and comprehension, and in a manner of swiftness which is above confines and limitations, "with all your might,"[97] and specifically this reaches the "beyond limits" of Above[98] – we may of thought that this constitutes the ultimate Service, and in the known terminology[99]: had we been commanded to chop wood [we would do it [99]] –

Therefore we have the lesson from "the staff of Aharon blossomed," that following the foundation of 'acceptance of the yoke', the 'essential point' which transcends confines and limitations it can and must afterward "spread out" in all his inner powers

94. Yisro 15, 6.

95. See Ba'al Haturim *a.l.* And also see Agadas Breishis ch. 79 (80).

96. End of the laws of Shmittah and Yovel.

97. Va'eschanan 6, 5.

98. Torah Ohr Mikeitz 39d. *e.p.*

99. Likkutei Torah Shlach 40a.

[99]. *[Meaning, we do the commandments because we're commanded, not only because we desire to do so.]*

"כהנים גדולים"[95] [וכפס"ד הרמב"ם[96], אַז "לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש אשר נדבה רוחו כו' הרי זה נתקדש **קדש קדשים**"] - איז מובן, אַז באַ יעדן אידן דאַרף אויך זיין מעין דעם ענין פון "פרח מטה אהרן", "ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים".

י. דער לימוד דערפון אין כללות עבודת השם:

אע"פ וואָס די עבודה פון אַ איד דאַרף זיין מתוך קבלת עול - שלמעלה מטעם ודעת, און אין אַן אופן של זריזות שלמעלה ממדידה והגבלה, "בכל מאדך"[97], און דוקא דאָס דערגרייכט אין דעם "מאד" שלמעלה[98] - וואָלט מען דאָך געקענט מיינען אַז אין דעם באַשטייט שלימות העבודה, ובלשון הידוע[99]: אילו נצט֯ינו לחטוב עצים –

האָט מען די הוראה פון "פרח מטה אהרן", אַז לאחרי דעם יסוד פון קבלת עול, קען און דאַרף די נקודה שלמעלה ממדידה והגבלה דערנאָך "פאַנאַנדערבליען" אין אַלע זיינע כחות פנימיים, ביז אין זיין גאַנצע

בראשית פע"ט (פ).

96) סוף הל' שמיטה ו֯בל.

97) ואתחנן ו, ה.

98) תו"א מקץ לט, ד. ובכ"מ.

99) לקו"ת שלח מ, א.

[feelings], until in his entire existence and nature, to the extent that this will bare fruit "indeed it flowered, budded and produced almonds," and in such a manner – that his nature and existence itself becomes swift ("a swift nature") and above confines and limitations. [Namely,] that everything he does with his natural powers is with the utmost swiftness, swiftness of holiness.

Similarly we also have the lesson in the service of a Jew in 'permitted' matters, and especially in regard to one's material livelihood: first and foremost, we learn from "the staff of Aharon blossomed" (which remains "for a safeguarding") – similar to the lesson [we learn] from the "flask of Manna" which also remains "for a safeguarding for [all] generations"[100] – that when the Jewish people reasoned to Yirmiyahu (who requested of them "why are you not occupying [yourselves] in Torah study"): "shall we place aside our work and occupy [ourselves] in Torah study, from where will we get our livelihood," Yirmiyahu took out the "flask of Manna" and told them: "see, with this your ancestors attained their livelihood, the Omnipresent has many emissaries to prepare sustenance for those that fear Him."[101] Similarly we have the lesson from "the staff of Aharon blossomed," that almonds (a physical food) are produced in a miraculous fashion, and swiftly. And similarly – is regarding the livelihood of a Jew.

מציאות און טבע, ביז אַז דאָס זאָל אַרויסגעבן פירות - "ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים", ובאופן כזה - אַז זיין טבע ומציאות עצמו וועלט באופן של זריזות ("אַ שנעלער טבע") ושלמעלה ממדידה והגבלה, אַז אַלץ וואָס ער טוט מיט זיינע כחות טבעיים איז בזריזות הכי גדולה, זריזות דקדושה.

עד"ז האָט מען אויך דעם לימוד אין דער עבודה בעניני רשות פון אַידן, ובפרט בנוגע צו זיין פרנסה גשמית: לכל לראש לערנט מען אָפּ פון "פרח מטה אהרן" (וואָס בלייבט "למשמרת") - ע"ד ווי דער לימוד פון "צנצנת המן" וואָס איז אויך געבליבן "למשמרת לדורותיכם"[100] - אַז בשעת אידן האָבן גע'טענה'ט צו ירמיהו'ן (וואָס ער האָט פון זיי געמאָנט "למה אין אתם עוסקים בתורה"): "נניח מלאכתנו ונעסוק בתורה מהיכן נתפרנס", האָט ירמיהו אַרויסגענומען דעם "צנצנת המן און זיי געזאָגט: "ראו בזה שלוחין יש לו למקום להכין מזון לירא'יו"[101]. עד"ז האָט מען דעם לימוד פון "פרח מטה אהרן", אַז שקדים (אַ מזון גשמי) וואַקסן אויס באופן נסי, ובזריזות, ועד"ז - איז בנוגע צו דער פרנסה פון אידן.

100. Beshalach 16, 33.
101. Rashi's comm. *a.l.*

100) בשלח טז, לג.
101) פרש"י עה"פ.

לאידך גיסא שטייט "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה"[102], אַז די המשכה פון פרנסה גשמית ווערט אויפגעטאָן דורך אַ סדר טבעי פון צמיחת שקדים ("ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים"), וואָס קומט דורך משא ומתן באמונה[103] (חרישה וזריעה), אין די הגבלות פון טבע העולם, דורכגענומען מיט דער אמונה בה' - "שמאמין בחי העולמים וזורע"[104]; און דאָס ווערט די כלי אויף באַקומען די ברכות של הקב"ה אויף פרנסה באופן נסי, אָבער אַזאַ נס וואָס טוט זיך אָן אין טבע העולם, אַז מ'זעט ווי דער טבע העולם און אוה"ע עצמם איז מסייע אין דער השפעת פרנסה צו אַ אידן.

ווי מ'זעט עס במיוחד בדורות האחרונים, וואָס דער אויבערשטער האָט געבענטשט אידן אַז זיי זאָלן באַקומען זייער פרנסה מיט וויניקער יגיעה, מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף (מער ווי ס'איז געווען בדורות לפני זה), דורך דעם וואָס די וועלט אַליין איז מסייע לזה.

On the other hand it is stated "and Hashem your G-d shall bless you, in all that you do,"[102] [meaning] that the flow of material livelihood is accomplished through the natural phases of growing almonds ("and it blossomed, budded and produced almonds"), which comes through conducting business faithfully[103] (plowing and planting), in the limitations of the nature of the world, permeated with the belief in Hashem – "that one believes in 'He Who enlivens the worlds' and plants"[104]; and this becomes the vessel for receiving the blessings of Hashem for livelihood in a miraculous manner. However, such a miracle which vests itself in the nature of the world, that we see how the nature of the world and the nations of the world themselves assist in the providing of livelihood for a Jew.

As we see this especially in the recent generations, in which Hashem blessed the Jewish people that they shall receive their livelihood with less exertion, with peace of the soul as well as tranquility of the body (more than as it was in previous generations), through the fact, that the world itself assists in this.

---

102) פ' ראה טו, יח. ספרי עה"פ. וראה לקו"ש חי"ח ע' 294. וש"נ. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תרמה.

103) ועד שבשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה, עוד קודם ששואלים לו עסקת בתורה (שבת לא, סע"א).

104) תוד"ה אמונת - שבת שם (בשם הירושלמי).

102. Parshas Re'ai 15, 18. Sifrei *a.l.* and see Likkutei Sichos vol. 18 pg. 294. *ref.*

a.l. And see Ma'amarei Admu"r Hazakein 5565 vol. 2 pg. 648.

103. To the extent, that when they bring a person for judgment [in the heavenly court] they ask him 'have you conducted business faithfully', even before they ask him 'have you occupied yourself with Torah [study] (Shabbos, end 31a).

104. Tos. *s.v.* Emunas – Shabbos ibid (in name of the [Talmud] Yerushalmi).

יא. דערפון האָט מען אויך אַ לימוד מיוחד אין דער עבודה פון הפצת המעינות חוצה, וועלכע איז נתרחב געווָארן ביז באופן שלא בערך דורך און נאָך דער גאולה פון ג' תמוז און י"ב־י"ג תמוז:

יש לומר אַז די דריי ענינים פון "יפוצו"[105] מעינותיך חוצה"[106] זיינען ע"ד די דריי ענינים אין דעם אות ד': יפוצו - נקודת הביטול, מעינותיך - דער קו למעלה (רוחב), און חוצה - דער קו באורך וואָס באַדייט די השפעה מלמעלה למטה.

לכל לראש דאַרף אַ איד שטיין אין אַ מצב פון "יפוצו" - זיין מציאות דאַרף באַשטיין פון "יפוצו", אַ מציאות וואָס פאַרשפרייט אלקות, ובאופן שלמעלה ממדידה והגבלה (יפוצו אָן הגבלות[107]). נאָך איידער מ'זאגט אים וואָס (בפרטיות) ער דאַרף מפיץ זיין [מעינותיך], און וואו ער דאַרף מפיץ זיין [חוצה] - דאַרף ער וויסן, אַז גלייך ווי ער שטייט אויף אינדערפרי (נאָך איידער ער טוט זיין עבודה בפרטיות) איז ער אַ מציאות פון "יפוצו" - "מודה אני לפניך כו' רבה כו'".

105) לשון הכתוב - משלי טז, ה.

106) ראה באגה"ק הבעש"ט (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ): בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותיך חוצה.

107) ראה "קובץ כ"ח סיון - יובל שנים" ע' 38.

108) משנה ובריית סוף קידושין.

11. From this we also have a special lesson in the Service of 'spreading the wellsprings outward', which has broadened, reaching an incomparable [range], through and after the redemption of the 3rd and 12th-13th of Tammuz:

We may say that the three aspects of "spread,[105] your wellsprings, outward"[106] are similar to the three aspects in the letter Dalet: [1] 'spread' – the essential point of Bittul, self-nullification,[106] [2] 'your wellsprings' – the line above (width [true quality]), and [3] 'outward' – the line lengthwise which represents the flow from Above to below.

Meaning, first and foremost a Jew must be in a state of "spread [forth]," his existence must be composed of "spread [forth]," an existence which spreads G-dliness, and in a manner which is above confines and limitations ('spread' with no limits[107]). Even before we tell him what (specifically) he must spread **[**your wellsprings**]**, and where he must spread them **[**outward**]** – he must know, that immediately upon awaking in the morning (even before he does his Service in its details) he is an existence of "spread [forth]" – "I am thankful, before You... how

105. Wording of the verse – Mishlei 16, 5.

106. See [what is stated] in the letter of the Ba'al Shem Tov (Kesser Shem Tov at the beg. *E.p.*): at the time when your teachings will be publicized, be revealed in the world and 'you shall spread your wellsprings outward.'

[106]. *[A command which arouses obedience.]*

107. See "Kovetz Ko'a"ch Sivan – Yovel Shanim" pg. 38.

108. Mishnah and Braysa end of Kiddushin.

great..." [For] "I was created to serve my Master"[108] does not mean that he is an existence for himself, and this existence is occupied in "spread[ing forth]" (serving my Master), rather his whole existence is "spread [forth]." And as the known saying[109]: "go over [it], in the first place," right at the start he stands over [and above].

Afterwards he must draw this into details: "*your wellsprings*" – he must spread specifically the wellsprings of the Torah, which purify [even] with a droplet[110] **[**on a higher level than the level of [bodies of] water lower than it, Mikvah water [which can only purify when it is 40 Se'ah] etc.[111]**]**, and he must spread them "outward", beginning with the 'outermost' within himself ([namely, that it shall spread forth] from his 'essential point' of faith and 'acceptance of the yoke' into his intellect, attributes and inner powers), until in 'outward' in its simple sense – outside the four cubits of holiness, of Yeshiva, Torah academy, synagogue and hall of Torah study, including in "חוצה, outside" (with a 'Hei' [at the end] which includes: outward[112]) of which there is no 'lower' outward than it.

Similar to the known story of a Chassid that was going in the street in 'that' country – disregarding any limitations, as the nature of a true Chassid – in a

109. Igros Kodesh of the Rebbe Rayatz vol. 1 pg. 617. Likkutei Sichos vol. 1 pg. 124 And more.

110. Mikva'os 1:7. Rambam laws of Mikva'os 9:8. Tur V'shulchan Aruch Yoreh De'ah sect. 201 clause 2.

111. Beg. Tractate Mikva'os. Rambam ibid beg. ch. 9.

112. See the add. of Toldos 5751 ch. 6.

"אני נבראתי לשמש את קוני"[108] איז ניט דער פשט אַז ער איז אַ מציאות לעצמו, און די מציאות איז זיך עוסק אין "יפוצו" (לשמש את קוני), נאָר כל מציאותו איז "יפוצו". ובלשון הידוע[109]: "לכתחילה אריבער", גלייך מלכתחילה שטייט ער אַריבער.

דערנאָך דאַרף ער דאָס ממשיך זיין אין פרטים: "**מעינותיך**" - ער דאַרף מפיץ זיין דוקא די מעינות פון תורה, שמטהר בכל שהוא[110] [העכער פאַר די דרגות מים שלמטה מזה, מי מקוה וכיו"ב[111]], און ער דאַרף זיי מפיץ זיין "חוצה", אָנהויבנדיק פון חוצה אין זיך (פון זיין נקודת האמונה וקבלת עול אין זיין שכל ומדות וכחות פנימיים), ביז אין חוצה כפשוטה - חוץ פון די ד' אמות פון קדושה, פון ישיבה, ביהכנ"ס וביהמ"ד, ביז אין "חוצה" (מיט א ה"א וואָס איז כולל חוצה[112]) שאין חוצה למטה ממנה.

וע"ד דער סיפור הידוע מיט אַ חסיד וואָס איז געגאַנגען אין גאַס במדינה ההיא - ניט רעכענענדיק זיך מיט מדידות והגבלות, ווי דער סדר פון אַן אמת'ער חסיד

109) אגרות־קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש ח"א ע' 124. ועוד.

110) מקואות פ"א מ"ז. רמב"ם הל' מקואות פ"ט ה"ח. טושו"ע יו"ד סר"א ס"ב.

111) ריש מס' מקואות. רמב"ם שם רפ"ט.

112) ראה לעיל ח"א ע' 144.

time that this was dangerous. A policeman stopped him and asked him: "k'ta id'yat" (who goes here)? He then answered: "Bittul id'yat" (self-nullification goes)! He answered what was the simply so regarding him – that his whole existence is "Bitul", and the entity of "Bittul" goes!

Together with this, he answered it to him specifically in *Russian* – since his Bitul was also drawn into the setting and language of the place – in the nature and existence of Russia – similar [to the concept of] "when you go[113] to a town act in accordance with its customs,"[114] as such, that the nature and language of the place itself says and understands that "Bitul goes."

12. However, there can still be the question – as others ask: even when I do my Service completely, to the extent that I reach a level that my

איז - אין אַ זמן וועט דאָס איז געווען פאַרבונדן מיט סכנה. און אַ פאָליסמאַן האט אים אָפגעשטעלט און געפרעגט: "קטאָ אידיאָט" (ווער גייט)? האָט ער געענטפערט: "ביטול אידיאָט" (ביטול גייט)! ער האָט געענטפערט דאָס וואָס ביי אים האָט זיך געלייגט מיט אַן אמת - אַז כל מציאותו איז "ביטול", און די מציאות פון "ביטול" גייט!

צוזאַמען דערמיט האָט ער עם אים געענטפערט דוקא אויף **רוסיש** - ווייל זיין ביטול איז אויך נמשך געוואָרן אין דעם מצב און שפראַך פון דעם מקום - אין דער טבע ומציאות פון רוסלאַנד - ע"ד "אזלת[113] לקרתא הלך בנימוסא"[114], אזוי אַז דער טבע ולשון המקום עצמו זאָגט און דערהערט אַז "ביטול אידיאָט".

יב. דערביי קען נאָך זיין די שאלה - ווי אנדערע פרעגן: אפילו בשעת איך אַליין טו מיין עבודה בשלימות, ביז אַז איך דעגרייך צו אַ דרגא וואָס מיין מציאות איז "יפוצו" (תכלית הביטול) –

113. Shemos Rabbah mentioned in note 53.

114. And note that this is the reason for Moses not eating and drinking for forty days (Shemos Rabbah ibid. Breishis Rabbah 48:14. and see Bava Metzia 86b) [and note that the third of Tammuz is within the 'first forty days' [Moses didn't eat etc.]], as explained elsewhere (Likkutei Sichos Sisa 5750) that there are three possibilities and levels in this [phenomenon]: (a) that the nature of Moses didn't change (and therefore Moses had agony due to him not eating nor drinking. See the sources cited in note 53). (b) That his nature changed (temporarily) through a miracle of Hashem, a miracle that carried on throughout the forty days, (c) the miracle was only one time at the beginning, for it affected a change in his nature. [Namely,] that his nature itself became like that of an angel, which doesn't need to eat nor drink.

115. Va'eschanan 7, 7.

113) שמו"ר שבהערה 53.

114) ולהעיר שזהו הטעם שמשה לא אכל ולא שתה ארבעים יום (שמו"ר שם. ב"ר פמ"ח, יד. וראה גם ב"מ פו, ב) [ולהעיר שג' תמוז הוא בתוך ארבעים ימים הראשונים], וכמבואר במ"א (לקו"ש תשא תש"נ) שיש בזה ג' אפשריות ודרגות: (א) שטבע משה לא נשתנה (ולכן נצטער משה על זה שלא אכל ולא שתה. ראה הנסמן בהערה 53). (ב) שטבע שלו נשתנה (לפי שעה) ע"י נס של הקב"ה, נם שנמשך במשך כל הארבעים יום, (ג) הנס הי' רק פעם א' בתחלה, כי זה פעל שינוי בטבע שלו, שהטבע שלו עצמו נעשה כמו מלאך, שאינו זקוק לאכילה ושתי'.

115) ואתחנן ז, ז.

existence is "spread" (the ultimate self-nullification) – what is it worth, when "you are the minority among all the nations,"[115] and in the world around [him] there are seventy nations which are an immense number, in quantity, in comparison to the 'one sheep.'[116]

In other words: what will the world and the nations say about a Jew doing his Service of "spreading the wellsprings outward," and especially – in hastening the true and complete Redemption, seemingly they don't understand what this means?! It is indeed a great and lofty Service – however seemingly we must take the world into account – he objects!

The answer to this is: the world is already prepared, Fartik (over and done with)! When a Jew does his Service of "spreading your wellsprings outward" and especially in hastening the true and complete Redemption, in the correct manner – in a manner of above confines and limitations and along with this, as it is clothed in the vessels of the vestments of nature – he will see how the world, the nature of the world and nations of the world assist him in his Service.

Even in afore times (when there were restraints and difficulties) the nature of the Chassid was that he personified and automatically he said, "Bitul goes"; how much more so now when quite a few of these restraints and difficulties

וואָס העלפט עס, וועו "אתם המעט מכל העמים"[115], אוז אין דער וועלט אַרום זיינען פאַראַן שבעים אומות וועלכע זיינען אַ ריבוי עצום בכמות בערך צו דער כבשה אתת[116].

ובסגנון אחר: וואָס וועט די וועלט און וואָס וועלן די אומות זאָגן אויף דעם וואָס אַ איד טוט זיין עבודה פון "יפוצו מעינותיך חוצה", ובמיוחד - אין ממהר זיין די גאולה האמיתית והשלימה, זיי פאַרשטייען דאָך ניט וואָס דאָס מיינט?! ס'איז טאַקע גאָר אַ גרויסע און הויכע עבודה - אָבער מ'דאַרף זיך דאָך לכאורה רעכענען - טענה'ט ער - מיט דער וועלט!

איז דער ענטפער אויף דעם: די וועלט איז שוין צוגעגרייט, פארטיק! בשעת אַ איד וועט טאָן זיין עבודה כדבעי - באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, וביחד עם זה ווי דאָס איז אָנגעטאן אין די כלים פון לבושי הטבע - וועט ער זען ווי דער עולם, טבע העולם און אומות העולם זיינען אים מסייע אין זיין עבודה.

אפילו אַמאָל (וועו עס זיינען געווען מניעות ועיכובים) איז דער סדר ביי דעם חסיד געווען, אַז מצבו איז, און במילא האָט ער געזאָגט, "ביטול אידיאָט": עאכו"כ איצטער, וועו מ'האָט ניט כו"כ פון די אַלע מניעות ועיכובים [וכאמור לעיל, אַז אויך אין מדינה ההיא זיינען געווארן

116. Tanchuma Toldos, 5. Esther Rabbah 10:11. Psikta Rabbah 9:2.

116) תנחומא תולדות ה. אסת"ר פ", יא. פס"ר פ-ט, ב.

are no more **[**as spoken above, that even in 'that' country there have come about great changes for the good**]**. And on the contrary – in the world itself we see miracles and wonders which are taking place especially in the recent years **[**the year of Nissim, miracles [5750 (1990)], and the year 'I shall show them wonders' [5751 (1991)]**]** – the time has already come that although there must be phenomena of 'above confines and limitations' – miracles and wonders, including the miracles and wonders of the true and complete Redemption – [nonetheless] it also permeates the nature of the world, [namely,] the world itself assists in the developing of the Redemption **[**just like [the miracle of] "the staff of Aharon blossomed," which affected the nature of the staff, as such that there should be the growing of fruit in the natural way**]**.

Similar to how it was with regard to the exodus from Egypt – which 'just as in the days you left the land of Egypt, I shall show them wonders' [in the ultimate Redemption][117] – that in addition to the miracles that took place then, there was [the phenomenon of] "and they emptied Egypt [of its wealth],"[118] in a manner that although it began in a miraculous way,[118] it however lead and brought about that the Egyptians themselves assisted the Jewish people in this, and [even] gave them more then they were asked.[119] How much more

117. Michah 7, 15.

118. Bo 12, 36.

[118]. *[During the plague of darkness the Jewish people were able to see what possessions their Egyptian neighbors had and where they were located etc.]*

119. See Rashi's comm. *a.l.,* from Mechilta *a.l.*

שינויים גדולים לטוב], ואדרבה - אין דער וועלט אליין זעט מען די נסים ונפלאות וואָס קומען פאָר בפרט אין די לעצטע יאָרן [שנת נסים, און שנת אראנו נפלאות] - איז שוין הגיע הזמן, אַז הגם וואָס עס דארף זיין אַן ענין שלמעלה ממדידה והגבלה - נסים ונפלאות, ביז די נסים ונפלאות פון דער גאולה האמיתית והשלימה - נעמט עס דורך אויך טבע העולם, אַז די וועלט אַליין איז מסייע צו צמיחת הגאולה [אַזוי ווי "פרח מטה אהרן" האָט געפועל'ט אין טבע המטה, אַז עס זאָל זיין צמיחת הפירות בדרך הטבע].

וע"ד ווי ס'איז געווען באַ יציאת מצרים - וואָס כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות[117] - אַז נוסף צו די נסים וואָס זיינען דעמולט געווען, איז געווען "וינצלו את מצרים"[118], באופן כזה אַז הגם דאָס האָט זיך אָפגעהויבן בדרך נס, האָט דאָס געפירט דערצו אַז די מצריים אַליין האָבן אין דעם מסייע געווען אידן, און געגעבן מער ווי מ'האָט זיי געבעטן[119]. עאכו"כ אין דער גאולה האמיתית והשלימה -

117) מיכה ז,טו.

118) בא יב, לו.

119) ראה פרש"י שם, ממכילתא עה"פ.

so in the true and complete Redemption – when there will be wonders even in comparison to the wonders of the exodus of Egypt[120] [in comparison to them, the wonders of Egypt will be deemed natural], it will also be as such that the world and nature of the world itself will assist in it.

13. Regarding action:

Coming from the 3rd of Tammuz, to and into the days of the redemption of the 12th-13th of Tammuz – and every year (Shanah – which includes all the Shinuyei, variations of time[s of the year][121]) it appreciates an additional elevation – every person must add with advanced vigor and greater strength in all pursuits of spreading Torah and Judaism as well as 'disseminating the wellsprings outward', and in a swift manner, knowing that the world itself will assist a Jew in his Service.

And especially – presently in the summer time – when children go to summer-camps, we must put effort that Jewish children go to summer camps that are a kosher education, pure befitting holiness[121]; and those who are occupied in educating the children – must see to truly utilize the summer time in the best way, and with utmost swiftness, utilizing every free moment to add both for

120. See Ohr Hatorah Nach *a.l.* (pg. 487). *Ref. a.l.*

121. Rama"z on Zohar vol. 3, 277b. Shoresh Yesha *s.v.* Shanah. Avodas Hakodesh Part 4 ch. 9. And see Ohr Hatorah Mikeitz, end 338b. 976a.

[121]. *[I.e. even the mundane matters are done with 'fear of Heaven.']*

ווען עס וועלן זיין נפלאות אפילו בערך צו די נפלאות באַ יצי"מ[120], וועט דאָס אויך זיין באופן כזה אַז דער עולם וטבע העולם עצמו וועט דערצו צוהעלפן.

יג. ובנוגע לפועל:

גייענדיק פון ג' תמוז צו און אין די ימי הגאולה פון י"ב־י"ג תמוז - וואָס בכל שנה ושנה (שנה - שכולל כל שינויי הזמן[121]) קומט אין דעם צו אַן עלי' - דאַרף יעדערער מוסיף זיין ביתר שאת וביתר עוז אין אַלע פעולות פון הפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, ובאופן של זריזות, ומתוך ההכרה - אַז די וועלט אַליין וועט מסייע זיין אַ אידן אין זיין עבודה.

ובמיוחד - שטייענדיק בזמן הקיץ - ווען קינדער גייען אין מחנות־קיץ, דאַרף מען זיך משתדל זיין אַז אידישע קינדער זאָלן גיין אין מחנות קיץ וואָס זיינען מיוסד אויף אַ חינוך הכשר ועל טהרת הקודש: און די וואָס פאַרנעמען זיך מיט מחנך זיין די קינדער - דאַרפן זען אויסנוצן דעם זמן הקיץ בתכלית השלימות, און בתכלית הזריזות, אויסנוצן יעדער רגע פנוי אויף אין זיך אַליין צוגעבן און צוגעבן באַ די קינדער אין אַלע ענינים

120) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפז). וש"נ.

121) רמ"ז לזח"ג רעז, ב. שרש ישע ערך שנה. עבוה"ק ח"ז פ"ט. וראה אוה"ת מקץ שלח, סע"א. תתקעו, א.

oneself and for the children in all matters of Judaism with liveliness and joy.

And from one matter to the next: in accordance with the "custom of some"[122] to say[123] Pirkei Avos throughout all the Shabboses of the summer (after the Minchah prayer) – it is appropriate at this time to arouse another time regarding this **[**and especially that this Shabbos is the *tenth*[124] time we are saying the Pirkei Avos this year (the six weeks between Passover and Shavuos, and four weeks after Shavuos until this Shabbos)**]**, and it is recommended – being [that it is a part of the] Oral Torah – that we should learn (at least) one Mishnah in depth.

And similarly we should arouse regarding the good custom in many places to repeat a Chassidic discourse after the Minchah

פון אידישקייט, מיט לעבעדיקייט און פריילעכקייט.

ומענין לענין: ע"פ ה"יש נוהגין"[122] צו זאָגן[123] פרקי אבות בכל שבתות הקיץ (נאָך תפלת מנחה) - איז כאן המקום נאָכאַמאָל מעורר זיין וועגן דעם [ובפרט אַז דעם שבת איז דער פעם **העשירית**[124] פון זאָגן פרקי אבות בשנה זו (די זעקס וואָכן בין פסח ועצרת, און פיר וואָכן נאָך עצרת ביז דעם שבת)], ומה טוב - זייענדיק תורה שבעל־פה - אַז מ'זאָל לערנען איין משנה (עכ"פ) לעיונא.

און אזוי אויך יש לעורר אויף דעם מנהג טוב בכמה מקומות צו חזר'ן אַ מאמר חסידות נאָך תפלת מנחה בשבת. - ויה"ר אַז עס זאָל זיין אין אַן אופן פון "חקת"

122. Siddur Admu"r Hazokein *a.l.*

123. And we may say the reason for this (even though regarding the 'Oral Torah' there must be [the concept of] learning and understanding – see Laws of Talmud Torah by the Alter Rebbe, end ch. 2) – since the recitation of the Pirkei Avos comes in continuation to praying (the Minchah prayer), which the concept of praying is not a study (and on the contrary, in the known expression (Responsa of the Riva"sh sect. 157, brought and explained in Sefer Hamitzvos of the Tzemach Tzedek, Shoresh Mitzvas Hatefillah ch. 8) 'I pray, with the perception of a young child'), and therefore also the recitation of the chapter is not that much in the category of study – as seen in the actual custom of the majority [of people].

124. And also in the beginning of the fourth ch. of Avos (the ch. of this Shabbos) there is an allusion to the concept of ten – since the 4 aspects (of wise, strong, rich and honored) correspond to the four letters of [Hashem's] name 'Havayeh' (Sha'ar Ma'amarei Raza"l V'likutei Hasha"s on Avos *a.l.*), which the name 'Havayeh' as it is completely spelled out [יו"ד ה"י וי"ו ה"י] is – *ten* letters.

122) סידור אדה"ז במקומו.

123) וי"ל הטעם על זה (אף שבתושבע"פ צ"ל לימוד והבנה - ראה הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב) - כי אמירת פרקי אבות באה בהמשך לתפלה (תפלת מנחה), שענין התפלה אינו לימוד (ואדרבה, בלשון הידוע (שו"ת הריב"ש סקנ"ז. הובא ונת' בסהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"ח) אני מתפלל לדעת זה התינוק), ולכן גם אמירת הפרק אינה בגדר לימוד כ"כ - כנראה בפועל בהנהגת הרוב.

124) וגם ברפ"ד דאבות (הפרק דשבת זה) מרומז הענין דעשירי - כי הד' ענינים (דחכם, גבור, עשיר ומכובד) הם כנגד הד' אותיות דשם הוי' (שער מארז"ל ולקוטי הש"ס לאבות כאן), ששם הוי' במילואו הוא - **עשר** אותיות.

(ווי מ'גייט לייענען עתה בתפלת מנחה), אַז דאָס זאָל דערנעמען די שומעים און אין זיי אויפטאָן אַ שינוי ביז אין אַן אופן פון חקיקה, אַז דאָס ווערט אין זיי איינגעקריצט.

prayer on Shabbos. – And may it be the will [of Hashem] that it should be in a manner of "Chukas" (as we will soon read from the Torah now, at the Minchah prayer), [namely] that it should overtake the listeners and bring about in them a change [for the good], including in a manner of Chakikah, [meaning] that it is engraved in them.

און תיכף ומיד ממש זאָל דאָס שוין ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה, און הקרבת פרה העשירית, שיעשה מלך המשיח מהרה יגלה, אמן כן יהי רצון[125],

And literally immediately this should finally bring the true and complete Redemption, along with the sacrificing of the tenth [red] heifer, which will be done by the King Moshiach, speedily shall he be revealed, Amen so shall it be the will [of Hashem],[125]

ובנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו[126] גייען אַלע אידן אין ארץ הקודש, ירושלים עיר הקודש, בבית המקדש השלישי, וכאמור - תיכף ומיד ממש.

And with our youth and with our elders, with our sons and with our daughters,[126] all the Jewish people [together] go to the Holy Land, [into] Jerusalem, the holy city, [and then] into the third Beis Hamidosh, and as mentioned – literally immediately.

125) רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג.
126) בא י, ט.

125. Ramabam laws of Parah Adumah end ch. 3.
126. Bo 10, 9.

מוקדש לזכות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה אכי"ר

**

מוקדש לזכות

ר' **צבי מרדכי** וזוגתו **רבקה** שיחיו

וב"ב

יוסף יצחק וזוגתו **מרים דבורה**

וב"ב

חנה שפריצא

ופייגא איידל

משה וזוגתו **רבקה**

מנחם מענדל

חנה

וחי' מושקא

שיחיו

גודמאן

**

מוקדש לע"נ

הרה"ח הרה"ת ר' **יעקב זלמן חיים**

בהרה"ח **אברהם מרדכי לוי יצחק** ז"ל

סעמיועלס

נפ' ועש"ק פ' וישב יעקב כ"ג כסלו ה'תשמ"ו

שנזכה לקיום היעוד "**הקיצו ורננו שוכני עפר**"

והוא בתוכם תיכף ומי"ד ממ"ש ממ"ש ממ"ש